

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL.
CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 -
Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) XI. BUENOS AIRES, 19 DE ABRIL (APRILA) DE 1940

Núm. (štev.) 163

NAROCNINA: Za Ameriko in za celo
leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50.
Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

POMEN ZADRUŽNE- NEGA GOSPO- DARSTVA

V PREMISLEK DRUŠTVOM IN
NAŠIM OBRTRNIKOM

Preteklo nedeljo je bila izgotovljena ter izročena socialnemu name-
nu, četrta kolektivna hiša, ki jo je
zgradila zadruga ustanova El Ho-
gar Obrero. Ta zadruga je bila usta-
novljena leta 1905 z namenom, da
omogoči svojim članom zračno in
udobno ceneno stanovanje.

Stavba je stala milijon pesov, ki so
zbrali skupaj izključno delničar-
jih po 100 pesov. Tu imamo ponoven
dokaz, kaj vse zmorejo ljudje, če so
organizirani. En sam delničar bi s
sto pesi ne mogel ničesar velikega
začeti, deset tisoč skupaj, toliko ima
zadruga delničarjev, pa so zgradili
hišo za milijon pesov vrednosti.

Takih kolektivnih hiš potrebuje
buenosairesko delavstvo ter v dru-
gih velikih argentinskih mestih, še
zelo veliko. Družine delavcev in
uradnikov bi bile na ta način delež-
ne cenene in udobnega stanova-
nja, česar od hišnih posestnikov dan-
es in nikoli ne bodo imele.

V Argentini je zadrugništvo šele
v prvih začetkih, medtem ko je dru-
god že zelo razvito, vendar je upati,
da bo v bodoče hitreje napredovalo.

Zadrugništvo, tu je gospodarsko
polje delavstva. Tu bi se morali po-
kazati in dokazati svoje sposobnosti.
In tedaj bi si bili tudi politične zma-
ge svesti. Ljudstvo potrebuje dejanj
in ne praznih lepo donečih fraz.

Delavno ljudstvo pa bi semoralo
po drugi strani zavedati, kje so nji-
hova udejstvovanja in koristi. Čaka-
nja bodo pečeni golobi sami leteli
v usta ali da bodo delavski voditelji
delali čudeže, je prazno in nesmisel-
no upanje. Zgoraj omenjena zadru-
ga je v petintridesetih letih zgradila
štiri hiše. Če bi se argentinsko delav-
stvo zavedalo tega pomena, bi lahko
v tem času imelo toliko hiš, kolikor
jih potrebuje in s tem v zvezi še
marsikaj drugega. A kot rečeno, je
mnogo zgledov, da bo zadrugništvo
v bodoče hitreje napredovalo.

Kaj pa slovenski izseljenci?

Iz prvotnega kulturnega in poli-
tičnega, če smemo ta zadnji izraz ra-
biti, prehajamo v kulturni in go-
spodarski razmah, ki seveda še ne
rodi željenih uspehov. Še vedno smo
preveč ozkosrčni, nezaupni in škodo-
željni. V naših društvih še niso pri-
šli do prepričanja, da je vsaka orga-
nizacija del našega skupnega izsel-
jenškega prizadevanja in da je na-
predek vsakega društva naš skupni
ponos, ter nazadovanje kateregakoli
društva, naša skupna škoda. Pri Slo-
venskem listu se trudimo ob vsaki
priliki to dopovedati, a smo prišli še
le komaj na pol poti.

Upanja pa, da bo končno vendar
zmagala treznost pri vseh dobro mi-
slečih izseljencih in društvenikih,
nismo izgubili.

Poleg društvenega udejstvovanja,
imamo še druge gospodarske panog-
e, ki bi se dale s pridom in uspe-
hom uveljaviti in izkoristiti našim
trgovcem in obrtnikom v prid.

Slovensci imamo lepo število samo-
stojnih krojaških obrtnikov, gostil-
ničarjev, trgovcev, mizarjev, meha-
nikov in drugih.

Mi smo mnenja, da če bi bili ti
obrniki organizirani po svojih po-
sklepih, bi imeli od tega velike kori-
sti. Krojači bi naročili skupno blago
naravnost od tvrdk in bi bili s tem
deležni velikega popusta, kakor so
ga deležni trgovci od katerih kupu-
jejo posamezno. Isto velja za gostil-
ničarje, alamacnerje, mizarje, in
mehaniške delavnice naših obrtni-
kov. Dobiček, ki ga imajo sedaj ve-
liki trgovci, bi si ga med sabo po-

Priprave za odločilno bitko med Anglijo in Nemčijo na Norveškem

NEMCI SO SE DOBRO UTRDILI NA NORVEŠKEM — ANGLIJA IN FRANCIJA PRIPRAVLJATA
OFENZIVO NA SKANDINAVIJO — NEMCIJA BI RADA TUDI ITALIJO SPRAVILA V KON-
FLIKT NA SREDOZEMSKEM MORJU.

Čeprav je bilo časopisje preplavl-
ljeno z vestmi, da se Nemcem ni po-
srečilo utrditi položaja na Norveš-
kem, je vendar obratno res. Anglija
in Francija bosta imeli precej opravi-
la za jih izriniti od tam, če jih bo-
sta sploh mogli, kajti Nemci so se
z zagrizenostjo in fanatizmom vrgli
v boj proti Angliji. Vojaški strok-
ovnjaki so sicer mnenja, da je
Nemčija na suhem nepremagljiva,
ne pa tako na morju in da bodo An-
gleži zadali nemškemu brodogovju
v teh vodah smrtni udarec. Francoski
ministrski predsednik Reynaud trdi,
da so Nemci izgubili že trideset od
sto svojega vojnega brodogovja med-
tem ko je izguba zaveznic neznatna.
To primerjanje je gotovo nekoliko
pretirano, vendar če se Nemčiji ne
posreči pridobiti Italijo, da nekoli-
ko podroca kje na Sredozemskem
morju in bi eventualno tudi Japona
in Rusija kaj pomagali po dru-
gih krajih, kjer ima Anglija svoje
dominijone, bi Nemčija na morju
ne mogla vzdržati.

Nemci trdijo, da je vse norveško
obrežje v njih rokah in da je tudi
Narvik na skrajnem severu v njih
posesti. Od tod bodo imeli blizu ter
strategično udobno pokazati Angle-
žem svojo značilno in pomorsko moč
s katero ne mislijo štediti. Tako iz-
javlja nemško časopisje ter prina-
ša tudi zemljevide z označbami, ka-
ko bodo napadali.

Angleži pa trdijo po drugi strani,

da je Narvik v njih lasti in da bodo
tudi od drugod kmalu izrinili Nem-
ce. Vendar ni mogoče dognati ničesar
jasnega, koliko pravzaprav je
verjeti poročilom iz Londona. Naše
mnenje je, da se Angleži na morju
in v zraku šele pripravljajo na veli-
ko ofenzivo, ki jo nameravajo s po-
močjo Francije izvesti v Skandina-
viji ter pregnati in uničiti nemško
brodogovje v teh vodah in končno za-
jeti nemško ekspedicijsko vojsko na
Norveškem, kamor jo izkrevajo
Nemci s parniki in velikimi letali.

Chamberlain je ponovno izjavil,
da če zmaga Nemčija, bo civilizaci-
ja popolnoma uničena in da je tega

mnenja gotovo vese vet.

Chamberlainovo mnenje je brez-
dvoma pravilno, a mož je v strahu
glede civilizacije šele sedaj, ko so v
nevarnosti angleški interesi, preje
pa tega ni videl. Tudi sedaj bi še ne
bilo prepozno. A Angleži menda še
vedno mislijo, da so pokrovitelji
svetovne civilizacije edino oni, česar
jim mali narodi pri najboljši volji
ne morejo verjeti več, kajti le pre-
večkrat so bili razočarani. Narodi so
po tolikih bridkih izkušnjah pričeli
verjeti v svojo lastno moč, v svojo
lastno narodno, socialno in gospo-
darsko vstajenje, kar bodo preko
vseh ovir prej ali slej dosegli.

BALKAN V VOJNI NEVARNOSTI

GROZNE FASISTIČNIH VODIT ELJEV — MUSSOLINI SE ŠE
NI ODLOČIL — TAJNA POLITIKA RUSIJE

Govorice, da pripravlja Italija
svoje vojno brodogovje na Dodekane-
zu in da ne dovoljuje, da bi na Ja-
dranskem in Sredozemskem morju
Anglija kontrolirala njene in jugo-
slovanske trgovske parnike ter da
sta vsled tega tudi Anglija in Fran-
cija ojačali vojno brodogovje na Sredo-
zemskem morju in da so nekateri fa-
sistični voditelji te dni izjavili, naj
bo talijanski narod pripravil na
bojni klic, ki bo lahko zadonel da-
nes ali jutri ter klical narod na voj-
no, so navdale s strahom balkanske
narode.

Brezdvoma bo tudi Italija ob

slaviji pa tudi niso in ne bodo nikoli
Rusom nasprotni, Madžarska je edina,
ki išče zaslonbe v Nemčiji in
Italiji, a ko bo prišel trenutek po-
novnega narodnega vstajenja Čehov
in Poljakov, se bo morala tudi ona
prilagoditi balkanskemu in podonav-
skemu zveznemu bloku, za katerim
bo stala Rusija.

To politiko po naših opazovanjih
zasleduje Rusija, ki se je tudi priza-
deti narodi ne bodo branili.

Sporazum med Jugo- slavijo in Sovjetsko Rusijo

Med Jugoslavijo in Rusijo so se
že kake štiri mesece vršili tajni pre-
govori, ki so šli za tem, da se dose-
že sporazum in tesne zveze med te-
ma dvema slovanskima državama.

Sedaj pa je jugoslovanska vlada
uradno sporočila, da se je z Rusijo
dosegel sporazum ter se bodo začeli
končni razgovori za upostavitev tr-
govinskih vezi med obema državama.
Ko bodo ti pregovori završeni,
bo v tem smislu podpisan pakt.

Pregovori se bodo vršili v Moskvi

Dragiša Cvetković, min. predsednik

kamor odpotuje jugoslovanska dele-
gacija na čelu ji bivši finančni mi-
nister Milorad Djordjević.

Sporazum je velike politične važ-
nosti posebno v sedanjem kritičnem
času. Obenem je to tudi korak k
zbliznanju in je s tem tudi že nekako
priznanje Sovjetske Rusije. Kakor
je namreč znano, Jugoslavija do se-
daj še ni pripoznala Sovjetov.
Nas ta odlok jugoslovanske vlade

Nezaželjeni gosti v Jugoslaviji

Jugoslovanska vlada je odredila,
da morajo zapustiti Jugoslavijo vsi
nemški "turisti", ki so bili v službi
nemške tajne policije. Trosili so
namreč letake med ljudstvo, naj se
ne postavi v bran Nemčiji, če bo
vpadla v Jugoslavijo.

Jugoslovanski narod zahteva stro-
go postopanje napram tej nemški
predržnosti. V Ljubljani in Zagrebu
je policija preiskala vse hiše ter je
odredila strogo kontrolo nad vsemi
Nemci, ki se nahajajo v Jugoslaviji.

Balkanski narodi so v strahu, da
bo zdaj pa zdaj navalila nemška voj-
ska na Balkan. V predpriprave so
poslali Nemci 30 tisoč "turistov" v
Romunijo, ki jih je tudi odredila iz-
gnati, ter večje število v Turčijo in
kakor zgoraj rečeno, tudi v Jugosla-
vijo.

Jugoslavija, Romunija in Turčija
so sklenile, da bodo z roko v roki
nastopale proti temu nemškemu na-
silju.

Kakor pišemo na drugem mestu,
je zelo odvisno od zadržanja Italije,
če bodo preko Balkana skušali Nem-
ci priti v Sredozemsko morje in da-
lje, kjer bi skupno z Italijo razdelili
plen, ki bi ga ugrabili Angliji in
Franciji.

Ta načrt je zelo drzen, a ga ima-
jo v Berlinu menda res v mislih iz-
vesti. Če bi se Nemčija poleg Italije
mogla sporazumiti tudi z Rusijo in
Japonsko, jim je zmaga zagotovlje-
na, drugače pa nikoli. Rusiji je tudi
na tem, da bi se upliv Anglije pone-
kod zmanjšal, a da bi na mesto nje-
nega stopil pa nemški, pa najbrže ne
bo podpirala. Rusija zasleduje v tej
vojni popolnoma lastno politiko, za
katero se je že ob Monakovem odlo-
čila.

Primorski Slovenci pa si moramo
pričakovati svobode in rešitve edi-
no tedaj, če se Italija spusti v vojno.

PROGLAS DR. MAČKA

Proglas dr. Mačka Zagrebčanom
zavoljo frankoveev in drugih rušil-
cev sedanega stanja na Hrvaškem
je našel velik odmev v vsem jugoslo-
vanskem časopisju. Vsi smatrajo ta
proglas kot neke vrste bojno nape-
ved hrvaškega političnega vodstva
proti ljudem iz vrst skrajnežev, ka-
tere Hrvatje radi oznamujejo s
"pokvarjeno gospodo", kajti večina
frankoveev se zbira iz vrst izobra-
ženstva in ima svojo oporo zgolj v
Zagrebu in nekaterih drugih hrvat-
skih mestih. Precej močno so zasi-
drani frankoveci med mladino na za-
grebskem vseučilišču, kajti pri vo-
litvah v posamezna študentska
društva so zmagali večinoma fran-
koveci.

Ustavljena lista na Hrvaškem

Banska oblast v Zagrebu je usta-
vila dva lista hrvaških nezadovolj-
nežev, ki se zbira v vrstah fran-
koveev. Njihovo glasilo je bilo "Hr-
vaški narod", glasilo drugega še
bolj skrajnega dela frankoveev pa
je bila "Neodvisnost". Banska
oblast je oba lista ustavila po dolo-
čenih tiskovnega zakona, ki dovolju-
je oblastem, da ustavijo tiste liste,
ki so bili v enem mesecu trikrat po
vrsti zaplenjeni. To je oster ukrep
proti frankovecem v vrsti drugih še
strožjih ukrepov, ki jih misli ban
dr. Šubašić izdati proti tistim lju-
dem, ki v tako resnih časih rujejo
proti hrvaškemu vodstvu in proti
državi.

zelo veseli in upamo, da bo za nas
Jugoslovane kakor tudi za slovan-
stvo sploh velikega pomena.

Ledeni
otoki v
Skandinaviji

razdelili naši obrtniki, seveda vsak
v svoji poklicni gospodarski panogi.
Zadrugništvo bi torej tudi našim po-
klicnim obrtnikom silno koristilo, če
bi razumeli nje moč in pomen.

Neki naš podjetnik, ki ima prime-
roma dobro vpeljeno mizarstvo obrt,
nam je dejal, da bi lahko uspešno
konkuriral židovskim podjetnikom
le, če bi mogel neposredno kupiti
večje količine domačega in uvožene-
ga lesa, ki bi ga dobil za dve tretjini
ceneje.

On sam tega ne zmore, več skupaj
pa bi zmogli. Naročili bi tono ali več
lesa skupno, ki bi si vsak svojega
plačali in odpeljali v svoje delavnice.
Obenem bi vsak peljal tudi svoj
delniški dobiček.

Tako delajo židje v splošnem, An-
gleži pa v velikem, zato z lahkoto
vzamejo trg drugim ter so bolj in
bolj odvisno od njih vsi narodi, iz-
vzemši Rusije, kjer gospodarski si-
stem ne dovoljuje kopičenje kapita-
la posameznikom, in potem Nemčije
in Italije, ki skušata spraviti kapital
posameznikov v sklad z interesi drž-
žave ter obratno seveda, kar kapita-
listom v takozvanih demokratičnih
državah v nobenem slučaju ne gre
v račun.

Da preidemo k stvari: Zadrugni-
štvo bi bilo zelo velikega pomena tu-
di za izseljenstvo, bodisi društev ter
posameznikov.

Če smo s tem člankom dosegli za-
nimanje v zgoraj navedenih slučaji-
jih, smo popolnoma dosegli namen.

ugodnem trenutku posegla v vojno,
vendar bo počakala še najmanj toli-
ko, da bo videla, kako bo Nemčija
opravila na Skandinavskem. Italijani
so seveda morali nekaj reči, da so
vsaj z besednimi simpatijami pod-
prli svojo zaveznic Nemčijo. Svojo
moralno dolžnost so s tem napravili,
dejansko pa, kot rečeno, bodo po-
segli v zadevo šele pozneje, ko bodo
videli, kako se bodo razmere zas-
kale. Mussolini bo govoril 30. aprila,
kjer bo ponovno povdaril stali-
šče Italije, ki zahteva več pravice
na Sredozemskem morju, suškem
prekopu, Tunezu, Balkanu in Mali
Aziji.

Kar se tiče Balkana in Male Azi-
je, stojijo v navzkrižju z interesi
Italije poleg Nemčije tudi sovjeti.
Posebno na Balkanu so sovjeti zelo
nevarni Nemčiji in Italiji, kajti če
bosta zadnji dve le še bolj vsaka od
svoje strani pritiskali na balkanske
narode, bodo kakor zrelo jabolko
padli naravnost sovjetom v naročje.
Moskovski dnevnik Pravda dovolj
jasno na to namiguje, ko pravi, da
more malim narodom edino sovjet-
ska Rusija zagotoviti varnost, kakor
jo je zagotovila baltičkim državam:
Litvanski, Letonski in Estonski ter
sedaj še Finski.

Romuniji je Rusija zagotovila, da
ne bo s silo jemala Besarabije, kar
pomeni z drugimi besedami: če bo
zunanja politika Romunije v skladu
z interesi Rusije. V Bolgariji urad-
no simpatizirajo z Rusijo, v Jugo-

Argentinske vesti

Katastrofalna poplava v Buenos Airesu in okolici

Od nedelje na ponedeljek je zade la mesto Buenos Aires in njegove okolice huda poplavna katastrofa.

Že predpretekli teden je z malimi presledki ves čas deževalo. Nedelja pa je bila izredno lepa, ponovno pa je začelo deževati v ponedeljek ter je zopet z malimi presledki lilo do petka ponoči. V soboto je bilo sicer nekoliko oblačno in brez dežja, isto tako v nedeljo do poldne. Takoj popoldne pa se je bilo pooblačilo in okrog 2 ure je pričelo polagoma deževati, kar se je uro za uro stopnjevalo. Lilo je neprestano, vmes pa je pihal močan južni veter. To neurje je nehala šele v ponedeljek zvečer.

Kakor je tukaj v Buenos Airesu in tudi v okolici že navada, da je že pri najmanjšem dežju vse na vodi, tako je bilo gotovo, da mora spritno toliko dežja in ko je bila zemlja že od prej nabita vode in se voda ni odtekla tudi vsled hudega pritiska vetra na reko, ki je vedno več narasela in je poplavlila vse nižje predel mesta in okolice.

Poročila, ki prihajajo, poročajo o veliki paniki, ki je vladala med prebivalstvom, ko je moralo ponoči zapuščati svoja bivališča. Po vesteh, so bila na jugu najbolj prizadeta sledeča naseljena: Ensenada, Berisso, Bernal, Quilmes, Wilde, Gerli, Don Bosco, Villa Dominico, Sarandí Avellaneda, Dock Sud in Boca. Na severu pa Vicente Lopez, Olivos, San Isidro, San Fernando in Tigre.

Kak silen veter in dež je moral biti, je dokaz to, da je celo reka La Plata izstopila, kar je seveda mnogo pripomoglo, da je bila poplava še večja. Radi prestopa te reke je bilo n. pr. v veliki nevarnosti prebivalstvo Berissa in Ensenade ter je bilo čez 300 ljudi teh krajev potom gasilec rešeno iz težkega položaja in prepeljano v La Plata. Isto poročajo tudi iz drugih krajev.

Poplave, ki bi presegle sedanjo, ne pominjajo niti najstarejši prebivalci, dasi jih beleži kronika več. Pri vseh je bila velika materialna škoda in tudi človeške žrtve. Toda ta presegla one dosedanje, saj jo cenijo čez 30 milijonov pesov.

Kar se tiče Buenos Airesa samega, ni ravno mnogo trpelo. Prizadeti so bili najbolj okrajji Saavedra, Núñez, Belgrano, APlermo, Boca, Barracas in Parque Patricios. V teh okrajjih je voda vdrla v stanovanja ter je napravila na pohištvu precej škode. Ljudje se so zatekli nekateri k sosedom v višje prostore, nekateri so bili pa nastanjeni v priseljeniškem hotelu in drugih improviziranih zavetiščih. Poplava je poškodovala tudi električne naprave, kar je povzročilo, da je bil tramvajski promet skoro dočela ustavljen. Podrtih je bilo po mestu tudi več starih dreves. O človeških žrtvah se pa ne poroča. Nasprotno pa poročajo, da so poplave v provinci zahtevale več smrtnih žrtev, katerih število pa še ni ugotovljeno. Gotovo pa jih je do trideset, med katerimi je tudi gotovo nekaj naših ljudi, saj ravno v teh krajih je naseljenih mnogo naših rojakov. Do sedaj se zna za enega, to je Anton Dujmič.

Zalostna je slika na mestih kjer je razsajala povodenj: Pohištvo razmetano in uničeno, ljudje in živina mrtva v vodi ali blatu. Ubogi ljudje.

No sedaj je nevarnost nadaljnih poplav minila, ker so prav lepi dnevi. Gasileci, vojaki in policija so vestno vršili rešilno akcijo. Gasilec in policija gre zahvala, da so nešteto ljudi, ki jim je voda grozila, nevarnostjo lastnega življenja s čolni reševali in na varno spravljali šile 31. marca, je bilo v ponedeljek Z nesrečni vse sočustvuje ter od vseh strani že prihajajo prispevki v denarju, obleki in živežu. Tudi obe vladi, federalna in provincialna bodo nujno nakazali večjo pomoč tem poplavljenecem, ki so bili vsi le revnejši ljudje.

VOLITVE V BUENOS AIRESU
Štjete glasov volitev, ki so se vršile 31. marca, jebilo v ponedeljek končano. Zmagali so radikali v senat, poslansko zbornico in v občinski svet.

Za mesto senatorja so se potegovali tri stranke: radikalna, concordancia in socialistična. Istotako v poslansko zbornico. Za senatorja je torej izvoljen José P. Tamborini, ki je dobil 164.549 glasov. Protikandidata, ki sta propadla sta dobila: socialističen Nicolas Repetto 135.466 in konkordancijski Sylla Monsegur pa 60.973 glasov.

Večinsko listo v poslansko zbornico so si priborili torej radikali, ki so dobili 12 mest. Na manjšinski listi pa so prodrli socialisti.

Radikali so zmagali z večinsko listo tudi v buenosaireski provinci. Dobiljo 15, demokrati pa 6 poslancev. Socialisti nobenega.

GIBANJE PARNIKOV

V sredo je priplul italijanski parnik "Principessa Giovanna". Pripljal je precej pošte in raznega blaga ter nekaj potnikov.

Dne 20. t. m. bo priplul "Conte Grande", ki vozi mnogo pošte, tovara in potnike.

Dne 29. t. m. pa bo prispel še drugi italijanski prevoznik, "Oceania", ki tudi vozi mnogo pošte, blaga in potnike.

Ti prevozniki pa odrinejo nazaj proti Evropi: Conte Grande 23. t. m., Pssa. Giovanna pa 25. t. m. Za Oceania dan še ni določen.

DOMAČE VESTI

KOMU JE KAJ ZNANO O ROJAKU

Kr. jugoslovansko poslaništvo prosi izseljence, da bi mu sporočili, če jim je kaj znano o **Janezu Ramuti**, doma iz Bojanje vsi hšt. 54.

Nadalje prosi, da se mu da kake natančne podatke o **Mihi Ahčinu** iz Brega, ki je v prometni nesreči 24. marca t. l. blizu Bernala izgubil življenje.

UGODNA PRILIKA

Nek naš rojak ima v Jugoslaviji 18 tisoč dinarjev, katere želi prodati, oziroma zamenjati za pese.

Kdor bi se tedaj za to zanimal, naj se obrne na uredništvo Slovenskega lista, kjer bo dobil vse tozadnevne informacije.

KDO VE ZANJ?

Anton Širelj iz Sheboygana, Sev. Amerika, poizveduje po svojem bratu Josipu Širelju, ki je 1927 živel v Buenos Airesu, ulica Victoria 1173-1175. Pozneje pa je baje odšel delat v gozdove.

Če bi kdo vedel zanj, naj blagovoli njegov naslov sporočiti uredništvu Slovenskega lista.

KADAR ISČETE SLUŽBE

obrinite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

OBJAVE POSLANIŠTVA

Charcas 1705 — Bs. Aires

Kr. jugosl. poslaništvo išče in poziva naslednje izseljence, da se mu javijo:

Kvakon Franjo iz Svete Marije. Ne javlja se od julija 1939 leta.
Marija Marsič, vdova **Barišič**.
Ljubica Mate iz Slabina. Ne javlja se od 1937 leta.

Benković Anton in **Župčić Mijo**.

V tiskovni sklad

V zadnji številki smo navedli vzrok otvoritve tiskovnega sklada za Slovenski list. Doslej so prispevali:

N. N. \$ 10.—
Franc Kurinčič 2.—
Marija Spacapan 1.—
Kragelj Eliza 2.—

Skupaj \$ 15.—

Pokažite tudi drugi naročniki in naročnice svojo dobro voljo.

Uprava je tudi izvršila svojo obljubo ter je zaenkrat pridobila oglaš od Banke Municipal, a imamo še nekaj dobrih oglasov na vidiku, ki jih bomo skušali dobiti. Čitatelji seveda godrnjate čez oglase v listu, češ da zavzamejo mnogo prostora in ni potem čitava, a ne moremo pomagati. Oglasi so važni dohodki listu, ki so mu v veliko oporo, tembolj ko so oglaševalci mnogo bolj točni plačniki nego nekateri naročniki.

Marsikaterega novega naročnika bi se dalo pridobiti, če bi se stari naročniki res zavzeli za to.

V Bahiji Blánki lahko poravnate naročnino pri Jožetu Pezdireu, v Las Breñas pri Francu Weiss, v Cordobi pri Drago Gregorič, v Rosariu pri Antonu Brišarju in v društvu Triglav, v Buenos Airesu pri Laknerju na Banko Germanico in Škrbecu na Banko Holandes in na upravljalni listi ter imamo poleg tega še posebnih kobradorjev. Prilik je torej več kakor dovolj, a pošlje lahko vsak tudi po pošti, bodisi Giro Postal, poštinih bonih ali valor declarado. Načinov in priložnosti je torej več kakor dovolj. Potrebno je samo nekoliko dobre volje in smisla za naš edini slovenski list v Južni Ameriki. Mnogo naših rojakov si tudi izposoje list, kar ni koristno listu, marveč bi si ga moral vsak sam naročiti.

Čitatelji in čitateljice, pokažite vašo dobro voljo. Žrtev, ki jo zahtevajo skupne koristi od posameznika, je zelo majhna in je ne samo potrebno, marveč tudi dolžnost vsakega izseljenca, da jo doprinese.

POBEGLA BIVŠA NEMSKA MORNARJA PRIPELJANA V BUENOS AIRES

Bivša mornarja potopljenega oklopnjaka Graf von Speeja, Gerhard Rudel in Walter Boniseh, ki sta se utihotapila na italijanski parnik "Neptunio" ter z njim odpeljala proti Evropi, sta bila v Rio de Janeiro zasačena. S parnikom iste zastave, namreč "Paso. Giovanni" sta bila pod varstvom pomorske straže v sredo pripeljana nazaj v Buenos Aires, oziroma na otok Demarechi, od koder bosta odpravljena na otok García, kjer se že nekaj dni nahajajo tudi drugi interniranci te potopljene oklopnice.

Pobeglo pa je razen teh dveh še tudi več drugih, a do sedaj oblasti ne vedo, kje se skrivajo.

MODERNA KROJAČNICA

Peter Capuder

izdeluje moderne obleke po zmernih cenah.

AYACUCHO 975 — BS. AIRES
U. T. 41 - 9718

BANCO MUNICIPAL

EL BANCO ABONA LOS SIGUIENTES TIPOS DE INTERES POR DEPOSITOS:

CAJA DE AHORROS

2 ½ % ANUAL

PLAZO FIJO

TRIMESTRAL 3 % ANUAL
SEMESTRAL 3 ¼ % ANUAL
ANUAL 3 ¾ %

Desde \$ 2.000 a \$ 50.000. Mayor cantidad: convencional

IMPORTANTE

El interés de los depósitos anuales se paga semestralmente.
Casa Matriz: SUIPACHA 665

SUCURSALES:

Nº 1. — Rivadavia 2499 Nº 4. — Boedo 870
Nº 2. — B. de Irigoyen 1459 Nº 5. — Corrientes 5379
Nº 3. — Rivadavia 7239 Nº 6. — Corrientes 3099

Tudi slovenski kmet zahteva svoje pravice

Iz vseh krajev Slovenije so prišli odposlanci slovenskega kmečkega naroda 25. februarja v Celje na svoje letno zborovanje, da spregovore jasno, pa tudi odločno besedo za svoje pravice.

Predsednik, senator Brodar je pozdravil vse zborovalce, med njimi posebno stare bojevnike za pravice kmečkega stanu: ministra dr. Kuloveca, senatorje Smodeja, Mihelčiča in dr. Schaubacha, zastopnika bana in Podgornika, celjskega župana itd.

Nato je načelnik senator Brodar v svojem govoru omenil posledice gospodarskega prevrata v nevtralnih državah, ki jih občuti tudi slovenski kmečki stan. Kmečki pridelki so dobili, žal, tisti, ki jih slovenski kmet kupuje, višjo ceno. Slovenski kmet upravičeno toži o propadanju svojih gospodarstev, kmečka mladina beži od doma, kjer vidi le delo brez zaslužka. Temu stanju je nujno odpomoči. Začeti bomo morali naše kmetijstvo načrtno pospeševati, in to vse panoge, ki so pri nas važne. Male podpore zasebnikom se bodo morale odpraviti, tadenar pa uporabiti za kritje obresti denarja, ki naj bi se brezobrestno posojal za daljšo dobo kmetovalcem, pri čemer naj bi upoštevali predvsem obmejne in narodno ogrožene kraje. Dokončati bo potrebno agrarno reformo. Ogromne površine zemlje leže v naši deželi neizkoriščene, ker jih slovenski kmet obdelati ne sme, kajti last tujecev so. Nad 50.000 novih kmetij bi bilo potrebno ustvariti za slovensko kmečko mladino. Spremeniti bo potrebno vse zakone, ki so našemu kmečkemu stanu v propast, predvsem pa naš davčni sistem, po katerem je kmet s številno družino najbolj obdavčen sloj naroda, ker potrebuje največ življenjskih potrebščin. Slovenski kmečki stan nujno potrebuje od javnosti, predvsem od države, pomoči in zaščite, slovenski kmečki stan potrebuje danes močno osrednjeno združeno blagovno centralo, ki bo mogla povezati vse naše raztresene blagovne zadrage in ustanoviti nove tovrstne zadrage povsod, kjer še ne obstoje ter čimprej prevzeti naš kmečki trg.

Predsednik je klical oblast, da priskoči kmetu pri njegovih težavah na pomoč, saj je slovenski kmečki stan v zgodovini mnogo žrtvoval za naš narod in boo stal še nadalje temelj naroda in države.

Zemlja bodi kmetova last!

Državna in samoupravna oblastva morajo posvečati življenjskim koristim kmečkega stanu vso pozornost in v sodelovanju z njim storiti vse, da kmečki stan na slovenski, tisoč tri sto let z njegovim zmojem in žulji ohranjene zemlji, ne bo ogrožen v svojem obstanku, ampak da se bo mogel kulturno, socialno in gospodarsko razvijati in napredovati.

Nadalje zahtevamo, da se naslednje važne zahteve slovenskega kmeta takoj upoštevajo, izvedejo, oziroma pričnejo reševati.

1. Zemlja mora biti last tistega, ki jo obdelava. Zato naj se takoj onemogoči prehajanje kmečke zemlje v nekmečke roke.
2. Na zemljo, ki ni v lasti kmečkega, delavskega ali maloobrnjskega stanu, naj se naloži posebna davščina, ki naj se uporablja za ustanavljanje novih kmečkih domov.

3. Ukinejo naj se prenosne, zlasti dedne takse na manjša kmečka posestva, za ostala pa znižajo.

4. Agrarna reforma naj se dokončno izvede.

5. Zaščitijo naj se kmečki domovi z uzakonitvijo stalnih dednih kmetij.

Načrtna izobrazba za kmečki stan
Zahtevamo, da oblastva začno po načrtu in temeljito pospeševati splošno in strokovno izobrazbo kmečkega ljudstva:

1. Ljudska šola naj nudi kmečki mladini čim največ temeljne izobrazbe.

2. V vseh šolah (ljudskih, srednjih in visokih) naj temelji izobrazba na pristni slovenski narodni kulturi, ki je kmečka. Na ta način se bo doraščajoči rod seznanjal z vrednotami, ki jih ohranja kmečki stan in spoznaval pomen tega stanu v narodnem občestvu. V vseh šolah naj se goji več socialne in združne zavesti.

3. Na ljudske šole v kmečkih krajih naj se pošiljajo le učitelji, ki bodo na posebnem tečaju pridobili potrebno znanje o kmečkem stanu, njegovem življenju ter kulturi in njegovem pomenu za narod in državo.

4. Vpeljejo naj se obvezne dveletne kmetijske in kmetijsko-gospodarske nadaljevalne šole za vso kmečko mladino.

5. S podporo oblastev naj se za nadaljevalno šolo izdajo poljudne, kmetijsko-strokovne knjižice o vseh panogah kmetijstva in o vseh vprašanjih, katerih poznavanje je kmečki mladini potrebno.

6. Da se omogoči poslušanje radija tudi kmečkemu ljudstvu, naj pristojni činitelji poskrbijo za cene ljudske radijske sprejemnike, naročnina za te aparate pa naj se zniža.

7. V čim večjem številu naj se organizirajo kmetijski strokovni in kmetijski gospodinjiski tečaji.

Izboljšanje socialnih in zdravstvenih razmer

Prehranjevalne in zdravstvene razmere med slovenskim kmečkim ljudstvom so potrebne znatnega izboljšanja. Zato smatramo za nujno, da se pospeši gradnja vodovodov in sploh preskrbi podeželje s pitno vodo, ker je to za mnoge predele slovenskega podeželja življenjske važnosti. V tej zvezi je tudi podpreti asanacijo kmečke vasi in hiše ter gradnjo zdravstvenih domov na podeželju.

Kmečki stan ima sam voljo, da pri teh delih v prvi vrsti sam po svojih močeh sodeluje, zahteva pa naj odločneje in od tega ne bo odnehal, da se mu da v to svrhu cenejši cement in odpravi državna trošarina nanj.

Nadalje zahtevamo, da se takoj prične s pripravami za socialno varovanje kmečkega ljudstva, posebno kmečkih poslov.

Trošarine na sladkor in življenjske potrebščine naj se znižajo.

Ureditev cen za kmečke pridelke
Cene naših kmečkih pridelkov naj se spravijo v sklad s cenami industrijskih in obrtnih proizvodov. V tem pravcu je treba usmeriti vso našo industrijsko in agrarno politiko. Posebej naj oblast po načrtu pod-

Najnovejšo blago za leto 1940
SUPERLAN in CAMPER
dobite v zalogi v krojačnici

"PRI ZVEZDI"

Ugodno priliko nudim svojim
klijentom s plačevanjem na mesečne obroke. — Obiščite me in
se boste sami prepričali

Cene nizke.

Za obilen obisk se priporoča
rojnikom

STANISLAV MAURIC
TRELLES 2642 U. T. 59-1232

Vesti iz organizacij

Domača zabava v Slovenskem domu

Domača zabava "Slovenskega doma", ki bi se imela vršiti v nedeljo 14. t. m. se bo vršila v NEDELJO 28. T. M. ob isti uri in z istim sporedom.

NEURJE JE PREPREČILO DRUŠTVENO ZABAVO

V nedeljo 14. t. m. bi se imela vršiti v društvenih prostorih "Slovenskega doma", društvena domača zabava. Vse je bilo že pripravljeno; igralci na mestu in tudi mnogo ljudi je prišlo, čeprav je bilo kakor iz škafo. Ker pa prostori niso bili pokriti in tudi če bi bili, bi se zabava ne mogla vršiti radi presilnega vetra in naliva, se ta ni vršila.

Pa vseeno so člani in drugi prišli do zabave. Na odru se je zbralo mnogo mladine, kateri so se pridružili tudi starejši ter so še tja pozno v noč igrali tombolo. V društveno sobo pa so se nagneli vneti pevci in pevke ter prepevali, da je bilo veselje. Toliko in takega lepega petja že davno nismo slišali.

Reči moramo, ko je zunaj divjala nevihta, je vladala v sobi in na odru lepa neprisliljena zabava. Bila je poznata noč, ko so se posetniki razšli.

Ne smemo pri tem pozabiti, da je bilo navzočih tudi več članov in članic društva "Slovenska Krajina" iz Avellanede, med njimi tudi predsednik. Prišli so nekateri celo iz Quilmesa in Vicente Lopeza. Ti ljudje se niso ustrašili dežja, pač pa so se nekateri s Paternala. Vsa čast Avellanedanom in Quilmesčanom. Le skrbi nas kako so prišli domov in če se jim ni prigodila kaka nesreča, ko je ravno tam bila poplava najhujša. Toda upajmo, da so prišli srečno domov.

Ob tej priliki pa jih ponovno va-

lo za ceneno dobavo kmetijskih potrebščin in ugodno vnovčevanje pridelkov.

Poostri naj se kontrola nad gibanjem cen važnih življenskih potrebščin in prepreči verižništvo in špekulacija z njimi. Brezpogojno naj kulacija z njimi. Brezpogojno naj kulacija z njimi. Brezpogojno naj kulacija z njimi.

Učinkoviti ukrepi za izboljšanje kmetijskih pridelkov

Zahtevamo učinkovitih ukrepov za povečanje in izboljšanje naših kmetijskih pridelkov.

1. Oblastva naj podpirajo izboljševanje kmečkih zemljišč (melioracije, zložbo itd.), ter obdelavo do sedaj neobdelane zemlje.

2. Enako naj se poskrbi, da bodo kmetom na razpolago prvovrstna semena; zato naj se trgovine s semeni strogo nadzorujejo.

3. Takoj naj se uvedejo tečajji za izobrazbo živinozdravniških pomočnikov, ki bodo nudili prvo pomoč pri obolenju in nesrečah domačih živali. Za ubožne in male kmečke posestnike naj bo živinozdravniška pomoč brezplačna.

4. Ne odnehamo od zahteve po spremembi lovskega zakona, da se zavarujejo koristi kmeta.

končno prosim oblastva pomoči še v naslednjih zadevah:

1. Vojaška oblastva prosimo, da pri vpoklelih obveznikov in živine na orožne vaje upoštevajo, da je za redno obdelovanje kmetij potrebno gotovo število za delo sposobnih ljudi in vprežne živine.

2. Kraljevsko bansko upravo prosimo, naj z vsemi silami pospeši elektrifikacijo vsega kmečkega podeželja.

3. Pri plačevanju obrokov Privilegirani agrarni banki naj se upošteva dolžnikovo gospodarsko stanje.

4. Uvedejo naj se spet obvezna občinska razsodišča in z njimi onemogočijo nepotrebne pravde, ki uničujejo naše kmetije.

Predlagajoč te resolucije merodajnim činiteljem izjavljamo trdno voljo kmečkega stanu, da od naših zahtev ne bomo odstopili.

Pira in pospešuje proizvodnjo in blagovno združništvo, ki bo skrbe-

bimo, da nas posetijo v nedeljo 28. t. m. ko se nadejamo, da bo lepo vreme.

"DESETI BRAT"

"Slovenski dom" bo priredil v soboto 25. maja, na argentinski narodni praznik, ob 9 uri zvečer v armenski dvorani, ulica Acevedo 1353 (na višini Rivera 700) narodno igro v petih dejanjih "DESETI BRAT".

"DESETI BRAT", ta priljubljena igra bo prikazana v stari obliki, v kakršni smo ji imeli priliko neštetokrat videti doma ter bo v tej prvič v Buenos Airesu podana.

Toliko v pravočasno opozorilo vsem prijateljem našega izseljenkega odra, med katerimi ne bo pač no benega, ki ne bi prišel gledat "Desetega brata", najbolj priljubljeno izmed vseh slovenskih ljudskih iger. Saj imate tudi lepo priliko zato vsi, ker je dvorana na zelo prometnem kraju in so prometna vozna sredstva iz vseh strani. Torej ne samo iz vseh mestnih okrajev, ampak tudi iz bližnje okolice.

Rojaki in rojakinje! Ne opustite tedaj te ugodne prilike in pridite pogledat našo lepo igro.

Opozorite nanjo tudi svoje prijatelje in znance!

G.P.D.S. v Villa Devoto

VABI

na DOMAČO ZABAVO, ki se bo vršila v nedeljo, dne 21. APRILA popoldne v društvenih prostorih Simbrón 5148. Začetek tokno ob 4 uri popoldne.

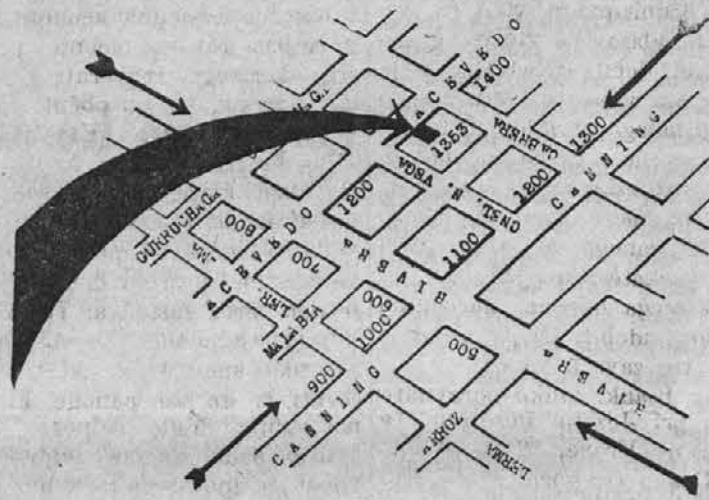
Svira okrester "ISTREA" Za obilno udeležbo se vljudno priporoča

O d b o r

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

KAŽI POT

za ulico, v kateri se nahaja dvorana, kjer bomo imeli 25. MAJA zvečer priliko videti našo najbolj priljubljeno igro "DESETI BRAT".

"SLOVENSKI DOM"

Vabi

na veliko društveno

DOMAČO ZABAVO

ki se bo vršila v NEDELJO 28. APRILA t. l. ob 4 uri in pol v društvenih prostorih, ulica Gral. CESAR DIAZ 1657 (tri kvadrate od Av. San Martín).

S P O R E D :

1. "MORNAR", deklamacija, Ida Pečenko.
2. F. Ferjančič: "PLANINARICA", poje mešan zbor.
3. "PERICE", kuplet, izvaja mladinski odsek.
4. Kam. Vašak: "MLATIČI", poje moški zbor.
5. Burka v 1. dejanju.

"PRESKRBBEN OČE"

O S E B E :

Dr. Giselij, tajni svetnik I. Bérgine
Tildka, njegova žena R. Nanut
Lotka, njuna hčerka A. Sanein
Dr. Kapel, priv. docent J. Švagelj
Celestina, Lotkina teta D. Groser
Babeta, kuharica I. Jekše

Po sporedu ples in prosta zabava.

K obilni vdeležbi vljudno vabi

O D B O R

POZOR ROJAKI in ROJAKINJE: V soboto, na argentinski praznik 25. MAJA ob 9 uri zvečer v armenski dvorani: "DESETI BRAT"!

KOLUMBOVO DREVO

Ko je Krištof Kolumb odplul s svojo ladjo na morje, da bi našel najkrajšo pot v Indijo in je na tem potovanju čisto slučajno odkril Ameriko, je čez Ocean dospel do zapadnega indijskega otoka Haití.

Tam se je izkrcal na kraju, kjer stoji danes mesto San Domingo. Ukazal je, naj ladjo privežejo k nekemu drevesu. To drevo je bilo že takrat staro več sto let, stoji pa še dandanes. Vsako leto se ozeleni, zavete in obrodi sadove.

MNOGO LJUDI TEKA

celo življenje za srečo, a njih želje se ne spolnijo, kajti resnično blagostanje ne pride po naključju. Računajte za resnostjo in VARČUJTE, pri čemer Vam pomagamo mi z tem, da Vam odpremo HRANILNI RAČUN z samo \$ 5.—.

Vaša DENARNA NAKAZILA z ZRAČNO pošto - BREZPLAČNO naravnost na prejemnikov dom brez odbitkov in z podpisanim potrdilom, bodo pri nas NAJBOLJE IZVRŠENA.

Jugoslovanski Oddelek

BANCO HOLANDES UNIDO

PODRUŽNICA BUENOS AIRES

Centrala:

Podružnica

Bmé. MITRE 234

CORRIENTES 1900

Ostanimo Slovenci in spoštujmo naš materin jezik!

Čeprav so mnogi mnenja, da je jezik merilo naroda, ni povsem točno to naziranje. Mnogo večje važnosti nego jezik je kri. Govorico je lahko zamenjati, krvi pa ni kar tako enostavno mogoče.

Nam Slovincem so poznani janičarji iz turške dobe.

Janičarji so bili od Turkov ugrabljeni sinovi na Slovenskem, ki so jih potem na Turškem asimilirali ter pripravili na vpade na svoj lasten narod. Ti janičarji naše krvi, ki pa slovenskega jezika niso več znali, so bili mnogo grozovitejši od Turkov. Vendar našega naroda niso mogli vprostatiti in slednjič tudi Turčiji niso prinesli sreče. V neki pesmi, menda Aškerčevi, tudi čitamo, kako je vodja janičarjev prišel pred neko vas, svojo rojstno vas, in se je tedaj spomnil svoje rane mladosti, zastala mu je noga ter si je zasadi handžar v srce.

Potem poznamo na severu Slovence, ki so jih skozi dolga stoletja nemške nadvlade ponemčurili, kakor rečemo. Zadnji avstrijski kancelar Sušnik, je bil slovenskega pokolenja. Sedanji vrhovni vodja nemške armade se piše Braušič, kar kaže da je slovenskega rodu. A to bi ne bilo najvažnejše, pač pa bi vtegnilo biti važno, da nepotujčeni in potujčeni Slovenci na Koroškem in Štajerskem težijo skupaj, ne morda radi jezika, saj jezikovno nemčurijo Slovence sovražijo, marveč radi krvi, ki jim teče slovenska po žilah. Četudi bi nemški jezik prevladal, bo ostala slovenska kri, ki se ne da ponemčiti. Hitler je v svoji knjigi "Moj boj" sam dejal, da se oni zelo motijo, ki bi mislili, da bi se z germanizacijo slovenskih narodov Nemčiji napravilo kako uslugo, marveč bi bilo baš nasprotno. Če Prusi niso nič drugega kakor asimilirani Slovani, a kakor je znano, so ravno Prusi najbolj ognjevit, podjetni in vdarni Nemci. Karakteristika nemškega naroda je torej zelo dvomljivega značaja in ni nič čudnega, če nemški dalekovidnejši politiki zavestno ali podzavestno naslanjajo nemško zunanjo politiko na Slovence. Kakor je znano je danes poleg Rusije, Nemčija druga največja slovenska država, to je država, ki ima največ Slovanov v svojih mejah. Nemci jih sicer držijo v podrejenosti nemške kulture in gospodarstva, in recimo, da bi se jim posrečilo jih asimilirati, kar je seveda več nemogoče in kot rečeno tudi Hitler ni za to, bi nemška kri podlegla slovenski in bi kvečjemu dosegli Slovence z nemško govoricco. Slovanski narodi res da niso podjetni in ne želijo vladanja, a so v bistvu zdravi in plodoviti, kar povzročuje svojevrsten strah takozvanim prosvitljenim narodom. Takoimenovani nemčurji vidijo v Nemcih ono, kar pogrešajo pri Slovanih, a kot slovenski janičarji niso prinesli sreče niti Slovincem niti Turkom, tako tudi oni ne prinašajo sreče niti Nem-

cem niti Slovincem.

Na jugu, kjer mejita slovenski oziroma hrvatski in italijanski narod, je zadnji mnogo manj uspehov dosegel nego naš severni sosed. Vsekakor več v Istri nego na Goriškem. Temu je pripisovati dejstvu, da smo bili Slovenci narodno, gospodarsko in kulturno odpornejši in niso mogli Italijani nuditi zadostne vabe v nobenem oziru. Značilno je tudi, da so slovenski fašistični janičarji mnogo aktivnejši in brutalnejši nego italijanski. Sreča da jih ni mnogo in da je fašizem dosegel le najslabše iz med našega naroda. Asimilacija se niti v večjih mestih, kakor Trstu, Gorici, Reki in Pulju ni bogve kaj obnesla, na deželi pa niso dosegli popolnoma nič. In še oni, ki so po prej navedenih mestih pozabili naš jezik, ne morejo zatajiti naše krvi ter so po miselnosti in značaju še vedno Slovenci.

Kakor slovenskega in druge slovenske narode, poznamo v zgodovini tudi druge narode, ki ne govorijo več jezika svojih očetov, a svojega porekla s tem niso izgubili. Naj omenimo Žide, ki so že skoro dvatisoč let razgani po vsem svetu, a že zdavnaj ne govorijo hebrejščine, ki je njihov pravi očetni jezik ter so prevzeli kot za nekaj svoj uradni jezik idiščino (Jidisch), ki je nekaj staronemški dialekt. So pa Židje na primer v Jugoslaviji, Italiji, Franciji in pod rugih državah, ki govorijo jezik dotičnih narodov, a so vendarle ostali Židje z vsemi svojimi svojstvi. Tudi če bi hoteli, ne morejo prikriti svojega pokolenja, ker jim je pač židovsko svojstvo v krvi, kakor je slehernemu narodu.

Mozaik vseh narodnosti so naprimer Združene države in Južna Amerika. Uradni jezik v Združenih državah je angleščina, v Južni Ameriki, izven Brazilije kjer govorijo portugalsčino, pa španščina. Čeprav te narodnosti prevzamejo polagoma jezik držav v katerih živijo, kar je s praktičnega in naravnega stališča razumljivo, vseeno ostanejo posamezne izseljenke skupine s svojimi narodnimi svojstvi, ki prikazujejo narod kot celoto, oziroma državo v vsakem oziru zanimivejšo in naprednejšo, ker je vsak nekaj dobrega prinesel s seboj, ter v medsebojni prijateljski tekmi izpopolnjujejo in posnemajo ter uživajo koristi vsi.

Sestavni del argentinskega narodnega mozaika smo, oziroma bomo tudi slovenski priseljenci. Oni, ki komaj čakajo, da pozabijo jezik svojih očetov, ne prinašajo nobene izgube slovenskemu narodu pa tudi sreče argentinskemu ne. Lahko je zatajiti jezik, a porekla ni mogoče, kajti kri ni voda. Častno in koristno je, da ostane vsak tisto kar je. Vsi nas bodo spoštovali in se učili od nas. In kakor se bodo drugi od nas, se bomo mi od drugih, če bodo tega vredni in če bomo vredni mi.

Slovinci doma in po svetu

Koncert jugoslovanske glasbe v Oslu

Na prizadevanje Zdrženja sodobnih jugoslovanskih skladateljev bi priredil norveški radio Oslo 9. aprila velik simfonični koncert jugoslovanskih skladb, na katerem bi bili zastopani avtorji: Škerjanc, Hristić, Lajovic, Braničar, Slavenski in Švara s simfoničnimi deli. Podoben spored bo v maju izvajala litvanska postaja v Kovnu. Sedanji vpad Nemcev v Norveško pa je ta koncert gotovo preprečil.

ODKRITJE SPOMENIKA BOJEVNIKOM IZ SVETOVNE VOJNE

Spomenik bojevnikom na zagrebškem Mirogoju so odkrili v začetku marca ob veliki udeležbi bojevnikov iz svetovne vojne. Prišli so ne samo delegati iz vseh večjih hrvaških krajev, marveč tudi iz Slovenije in Srbije. Vojaško oblastvo so zastopali armijski general Nedeljković, brigadni general-štabni general Lokar, sanitetni general dr. Hočevar ter delegacije vojaških edinice zagrebške garnizije. Častna četa podoficirske šole je prikoralala z godbo in zastavo. Civilno oblast je zastopal podban dr. Krbek z več drugimi predstavniki. V grobnici so shranjene kosti 3288 vojakov, ki so bili v teku svetovne vojne pokopani v Zagrebu. Svečanost se je pričela ob 10.30, ko je prispel pred grobnico odposlanec Nj. Vel. kralja Petra II. divizijski general g. Marko Mihajlovič. Pozdravil ga je predsednik zagrebškega združenja rezervnih oficirjev in bojevnikov g. Dragutin Matijašić. Ravnatelj magistrata g. Zvonimir Einwalter je prevzel grobnico in spomenik v varstvo mesta Zagreba. Ko je godba odigrala žalno koračnico in ko so svečeniki raznih obredov opravili blagoslovitev, so bili položeni številni venci. V imenu rezervnih oficirjev iz Slovenije je položil krasen venec g. dr. Vinko Vrhovec. V imenu Legije koroških borecev g. Marušić, v imenu združenja vojnih dobrovoljcev Medjimurja, Prekmurja, Koroške in Štajerske pa g. Stjepan Sertić.

GRAFIČNO DELAVSTVO PRAVILJA RAZSTAVO V PROSLAVO GUTTENBERGOVE 500-LETNICE

Zveza grafičnih delavcev pripravljala v proslavo Gutenbergove 500. letnice veliko razstavo tiska v Zagrebu. Prirejena bo v okviru Zagrebškega zbora in jo bodo verjetno odprli v avgustu. Posebno se bodo potrudili, da prikažejo, kako se je tisk razvijal v hrvaških krajih od Ritterja Vitezovića in njegove zagrebške tiskarne do današnjih velikih tiskarn z rotacijami in off-setom. Znatno del razstavljenih predmetov bo potem nameščen kot poseben oddelek v muzeju za umetnostno obrt. Tako bo Zagreb, ako bo razstava uspela, dobil lastni muzej tiska.

MADŽARI IN NAŠA KNJIŽEVNOST

Vseučilišna tiskarna v Budimpešti bo izdala v teku letošnjega leta

12 knjig prevodov iz srbske, hrvaške in slovenske literature. V tej seriji, ki naj predstavi madžarski kulturni javnosti reprezentativne stvaritve sodobne književnosti v naši državi, bo izšlo 6 knjig srbskih, štiri knjige hrvaških in dve knjige slovenskih pisateljev. Med prvimi izidejo: Stankovičeva "Nečista krv", Izbor povesti Velka Petrovića in "Seobe" Miloša Crnjanskega. Kdo bo zastopal slovensko literaturo, nam trenutno ni znano. Verjetno je, da bo v zbirki kakšen izbor novel in črtic Ivana Cankarja. Kolikor vemo, pripravljajo prevode iz slovenske literature prekmurški Slovinci dr. Avgust Pavel, ki je že prevedel v madžarščino Cankarjevega "Hlapca Jerneja" in še nekatere druge njegove spise ter je že ponovno pisal s priznanjem in z zadostno razglednostjo o slovenski literaturi. Vsekako je treba navedeno serijo prevodov pozdraviti kot razveseljavni znak duhovnega spoznavanja in zblizevanja med Jugoslavijo in Madžarsko.

KONCERT V PROSLAVO DVAJSETLETNICE SLOVENSKE UNIVERZE

V zvezi s proslavo 20-letnice ljubljanske univerze se je 11. pr. meseca vršil koncert Akademskega pevskega zbora ljubljanske univerze. Slovesnosti nastopa zbora, ki stoji pod pokroviteljstvom kraljice Marije so bili prisotni odposlanik kraljice Marije, voditelj slovenskega naroda g. dr. A. Korošec, ban dr. M. Natlačen s soprogo, škof dr. G. Rožman, predstavniki ljubljanskega konzularnega zbora, rektor univerze dr. Slavič, župan dr. Jure Adlešič, mnogo bivših poslancev, predstavniki ljubljanskega kulturnega in narodnega življenja, ter elita ljubljanskega občinstva. Slovenski akademiki so se ob tej priliki pokazali kot sijajni peveci in orfanizatorji koncertov. V zahvalo za njihovo požrtvovalno delo jim je rektor univerze dr. Slavič poklonil lovorov venec. Predstavniki pojedinih akademskih klubov na ljubljanski univerzi pa so pevcem in njihovemu dirigentu iskreno čestitali, posebno oni iz Gorice, Trsta, Istre in Koroške.

STOLETNIKA ROJSTVA GREGORJA KREKA

8. marca je poteklo sto let, kar se je v Čateni pri Javorju na Gorenjskem rodil Gregor Krek, poznejši slovenski pisatelj in znanstvenik. Po dovršenih študijah v Ljubljani in v Gradu je promoviral leta 1864. Čeprav je študiral filologijo, se je bavil tudi s slavistiko in je leto dni poslušal Miklošičeva predavanja na dunajski univerzi. Leta 1867, se je habilitiral na vseučilišču v Gradu za slovanske jezike in literaturo. Leta 1871 je postal izredni, tri leta pozneje pa redni profesor. Ko so ga leta 1902 upokojili, se je preselil v Ljubljano. Umrl je 1. 1905 v Gradu in je bil pokopan v Ljubljani.

NEVARNA BOLEZEN MENINGITIS V PREKMURJU

Ta nevarna kužna bolezen se je najprej pojavila v Dalmaciji, pozneje se je prenesla na Hrvaško in od-

tod verjetno v Prekmurje. Bolezen povzroča vnetje možganske opne in otrplost tilnika. Bolezen povzroča bolniku hud glavobol in omotico, čemur se pridruži tudi bljuvanje. Pri vročini 39 do 40 stopinj C se bolniku skali zavest in začne blesti. Tretnina bolnikov navadno umre že prve dni, oziroma v drugem ali tretjem tednu. Tudi bolnikom, ki ozdravijo, navadno bolezen zapusti posledice. V Prekmurju je bilo do sedaj 7 primerov te bolezni. Vsi bolniki so bili takoj prepeljani v bolnišnico v Mursko Soboto, kjer še ni nobene umrl.

DOBRA HMELJSKA KUPČIJA

Hmeljarjem se za letos obeta prav izredna kupčija. Ko je Nemčija priključila Češko-moravski protektorat in zasedla Poljsko, je s tem dobila v oblast tudi vse zemlje, kjer je hmelj najbolj uspeval. Čim se je to zgodilo so se začeli Amerikanci zanimati najbolj za jugoslovanski hmelj. Zaradi slabih kupcij v zadnjih letih, z izjemo lanskega leta, pa hmeljarji niso povečali površine s hmeljem zasajene zemlje niti v Savinjski dolini, niti ne v Vojvodini. Vojvodinci pravijo zato, da bi bilo treba pri nas dvigniti proizvodnjo na 50.000 metrskih stotov letno, ker bi le na ta način mogli ugoditi vsem kupecem, ki se bodo letos v velikem številu pojavili. Vojvodinci da bi se morala taka količina razdeliti na polovico med Slovenijo in Vojvodino. Najbrže pa bo težko izpeljati ta predlog, ker je treba vedeti, da je savinjski hmelj po svoji kakovosti daleč boljši kakor pa vojvodinski. Zato bodo kupci segali prej po njem kakor po onem drugem. Prav zato mora dober gospodar misliti na to, da bo kupen lahko postregel le z najboljšim blagom in sicer v velikih količinah. Lanske cene namreč pripovedujejo, da je dosegel savinjski hmelj skoro dvakrat večjo ceno kakor pa vojvodinski.

Od koder že prideš k
DI FRANKU pojdi

RESTAVRANT

"La Corneta del
Cazador"

RECONQUISTA 458

U. T. 31-5878 Buenos Aires

Prvovrstna kuhinja.

Domača in uvožena vina ter
prava bosanska slivovica.

Krojačnica 'Gorica'

Ako hočete biti vedno dobro in elegantno oblečeni, pridite v krojačnico 'GORICA', kjer boste, vedno najbolje in po vašem okusu postreženi. — Imam na razpolago tudi prvotne srajce in kravate ter druge moške potrebščine.

Franc Leban

WARNES 2191

Bs. Aires

Nasproti postaje La Paternal

Kavarna in pizerija

Razna vina — Vsakovrstni likerji in vedno sveže pivo.

Rojakom se priporoča

PETER FILIPOVIĆ

WARNES 2101 esq. Garmendia

U. T. 59 - 2295

La Paternal

Bs. Aires

Pismo koroškega slovenskega vojaka s fronte

"Koroški Slovinci" objavlja pismo koroškega vojaka s fronte. Med drugim beremo v tem pismu: Ravnokar sem dopolnil svoje 23. leto in svoj rojstni dan praznujem s pismom na Vas. Zdi se mi, da imam za seboj že dobro polovico življenja. Kako je ob pogledu nazaj človeku žal, da svojih mladih dni ni bolj temeljito izrabil! Mogoče je res, kar pravijo naši stari, da smo vse premalno ljubili in se trudili na njeni, ki so jo orali in posejali naši predniki. Vse to hočemo in moramo popraviti tedaj, ko se spet vrnemo v svojo domovino, v ta prekrasni raj slovenske pesmi in slovenskega srca. Zaenkrat pa se učimo, veliko učimo. Okoli sebe vidim delovno ljudstvo, ki se z neverjetnim trudom peha za vsakdanji kruh. Z vsakotovaršiš se dobro razumemo, saj je večina Korošcev. Slovinci smo seve v veliki manjšini in zato si našo "Nmav čiez jizaro" zapojemo le bolj potihem. Bo pa zato ob našem svidenju doma donelo tem mogočnejše!"

Poljaki na Koroškem

V nemškem delu Koroške je sorazmerno precejšnje število delavcev in delavk iz Poljske. V zadnjem času so se na nekaterih javnih lokalih, po gostilnah in kavarnah, pojavile deske z napisom: "Poljakom in Poljakinjam vstop prepovedan!" Napis je ponekod preveden tudi v poljščini. Podobni napisi so se sivočasno videli na vseh javnih prostorih in prepovedovali vstop Židom.

Novo naselbine v Juljski krajini

Ze pred dvema leti je bilo zgrajeno novo naselje v rudarskih revirjih ob Raši, ki je bilo pozneje proglašeno za samostojno občino pod imenom Arsia. Pred kratkim je italijanski kralj dovolil občini poseben občinski grb, na katerem sta poleg liktorskega snopa, okvirjena od dveh lovorjevih venecv in italijanske trikolore srebrn rudarski kramp in zlat žitni pas. Zadnja številka našega lista je poročala o projektu novega naselja v bližini Arsie. — V Trstu je nastalo v zvezi z veliko rafinerijo mineralnega olja naselje Aquilinia in z zgradbo nove industrijske luke v žaveljskem zalivu je predvidena tudi gradba večjega delavskega naselja. — Pri Doblarju ob Soči, kjer so zgradili veliko podzemsko električno centralo, je pravkar nastala nova vas, ki bo nosila ime "Isontinia". Nekoliko nižje ob Soči je že nekaj let naselje Salona, po katerem je dobila tudi prejšnja občina Anhovo svoje ime.

Dr. Ivo Šubašić, hrvaški ban

Dve važni železniški progi

Zaradi zime in velikega snega so dela na unski železnici Bihac—Knin nekoliko zastala, sedaj se pa pričakuje večja delavnost. Na celi progi je končan že 80% del ter so že na polovici proge položene tračnice, po katerih sedaj redno prevažajo potrebni material in delavce. Letos bodo dograjena kolodvorska poslopja. Če ne bo nepredvidenih dogodkov, bo ta zelo potrebna proga izročena prometu leta 1941, s čimer bo zveza z morjem oziroma s Splitom in Šibenikom krajša in sigurnejša. Sporedno s to progjo so začeli graditi tudi novo železnico Karlovec—Bihac, ki bo zaradi ugodnega terena zgrajena v veliko krajšem času kakor unška. Proga Karlovec—Bihac bo vezala Zagreb in Ljubljano po krajši poti s Splitom oziroma s Šibenikom, obenem bo ta proga vezala naše morje skozi Zagreb in Ljubljano s srednjo Evropo. Obe navedni progi bosta velike gospodarske važnosti posebno za kraje, po katerih bosta tekli, ker so ti kraji vsi pasivni.

PREPOVEDANE BROŠURE IN LETAKI NA HRVATSKEM

Banska oblast v Zagrebu je v zadnjem času prepovedala več letakov in brošur. Tako je bil na primer prepovedan letak, ki ga je izdala socialistična organizacija na Hrvaškem, kmalu nato pa tudi letak, ki ga je izdala organizacija političnih obsojencev in kaznjencev. Doslej se je namreč vedno slišalo, da je ta slednja organizacija pravovernna hrvaška, saj so bili njeni člani dr. Maček, dr. Krnjević, inž. Košutić in drugi nekod preganjani veljaki sedanje Hrvaške.

Slov. Babica

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA
Ordinira od 9 zjut. do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. GODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOŠKIH IN NEMŠKIH NAČINIH KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO
Ženske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specialisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

SLJIVOVICA

ŽGANJE

PELINKOVEC

VERMUT

Zlatko Badel

Avenida Maipú 3146-50 Olivos F.C.C.A.

U. T. Olivos (741) - 1304

▼ BEOGRADU SE NE BOJIJO ZIDATI

Gradbena delavnost bo letos zaradi svetovnih dogodkov precej manjša kakor lani. V vseh večjih jugoslovanskih mestih pravijo, da so ljudje postali previdni in da se ne čujejo z zidanjem prenačrtati. Takih znakov pa ni v Beogradu, kjer je mestni gradbeni urad dobil že nad 70 načrtov v odobritev. Pač pa imajo ljudje neprijetnosti zaradi cen gradbenega materiala, ki je dražji, odnosno se cene menjavajo vsak dan. Samo opeka se je podražila od 240 na 500 din.

TEKSTILNA INDUSTRIJA V JUGOSLAVIJI TREPI POMANJKANJE

Vprašanje z volno tare jugoslovnsko tekstilno industrijo. Dokler ni bilo vojne, je prihajala volna v našo državo iz Avstralije, Južne Amerike in iz Anglije in je bila cenejša kakor pa naša domača volna. Naša država je glede števila ovac sicer na petem mestu v Evropi, vendar pa industrija ni nikdar segla po domačem blagu. Čim pa je izbruhnila vojna, so se cene volne dvignile. Tujca volna se je podražila za celih 100 odstotkov. Povrh tega pa so nastale še druge težave, kajti tujo volno je prvič težko dobiti, drugič pa jo je treba plačevati z gotovino. Zaradi tega se je na mah povečalo zanimanje za domačo volno. Sedaj, ko so cene tuje volne večje, se bo dala doseči tudi za domačo volno nekoliko višja odkupna cena. Predvsem pa bi bilo treba organizirati odkup od kmetovalcev in pastirjev. Zbuditi je treba v pridelovalcih tudi zaupanje, kajti ovčereja se je pri nas zanemarljivo. Znanstveniki so dokazali, da je domača volna zelo uporabljiva in da je gre le prav malo v upadek.

RIBIČI UJELI TJULNA

Živega tjulna so ujeli ribiči iz Komiza v Dalmaciji. Opazili so bili, da hodi tjulen stalno na skale otoka Svetac in setam sonči. Žival je v Sredozemskem morju bolj redka in prav zato so ribiči postali nanjo pozorni. Dva ribiča sta previdno nazorila mrežo in čakala skrita, kdaj se bo žival priplazila iz vode. Čim je tjulen začel stopati po mreži, se je vanjo zapletel, nakar so ga živega in nepoškodovanega ujeli. Žival bo do prepelali v zagrebški živalski vrt.

OSREDNJI URAD DELAVSKIH ZBORNIC USTANOVLJEN

Poseben osrednji urad vseh jugoslovanskih delavskih zbornic je bil ustanovljen v Beogradu po sporazumu, ki je bil med delegati vseh delavskih zbornic dosežen te dni v Zagrebu. Poslej bo osrednji urad imel tajnika in upravni odbor, v katerem bo dvanajst članov, razdeljenih po narodnostnih skupinah. Tako bodo imeli Slovenci štiri delegate, Hrvatje štiri in Srbi štiri. Vsak sklep bo moral biti sprejet soglasno. V nadzornem odboru bodo po en Slovenec, Srb in Hrvat. Tudi glede nameščenec je bilo sklenjeno, da bodo imele posamezne Delavske zbornice toliko svojih ljudi pri osrednjem uradu, kolikor jih da sorazmerno odmera po številu zavarovanega delavstva na njihovem področju. Na ta način se je uredil spor med dosedanjim tajništvom Delavskih zbornic in med zastopniki splitske in zagrebške Delavske zbornice. Delokrog osrednjega urada delavskih zbornic bo približno enak kakor je bil doslej delokrog tako imenovanega osrednjega tajništva.

Policija zopet prevzela varnostno službo

Varnostno službo v Zagrebu je spet od 1. marca naprej prevzela sama policija. Nekaj mesecev je policiji pomagala "Meščanska zaščita" odkar so se v mestu pomnožili razni umori in atentati. Meščanska zaščita je pomagala očistiti Zagreb kriminalnih elementov, obenem pa je podprla tudi akcijo za interniranje nestrpnih hrvaških skrajnežev, ki so rovarili na vse pretege proti sporazumu. Ker je glavno delo opravljeno in ker je v policijo stopilo precej članov zaščite, bo sama policija skrbela odslej za varnost zagrebških meščanov.

Razgovor von Ribentropa z jugoslovanskimi časnikarji

Beograjsko "Vreme" prinaša poročilo svojega posebnega dopisnika iz Berlina o razgovoru, ki ga je imel z jugoslovanskimi časnikarji nemški zunanji minister von Ribentrop. Poročevalec pravi, da se je von Ribentrop dalje časa nevezano razgovarjal z jugoslovanskimi časnikarji. Posebno se je dotaknil gospodarskih odnošajev, ki se razvijajo z vso silo med Jugoslavijo in Nemčijo navzlic vojni. S tem v zvezi je Ribentrop poudaril, da se bo posebno po končani vojni, ko se bo nemško vojno gospodarstvo spet preobrazilo v mirnodobno, ta močna gospodarska izmenjava še bolj poglobila. Nemčija lahko pokrije vse potrebe Jugoslavije v industrijskih izdelkih, od svoje strani pa Jugoslavija, ki ima skoro polovico svoje zunanje trgovine z Nemčijo, še bolj izpopolni izmenjavo. Von Ribentrop je nato prešel na splošna politična vprašanja in poudaril, da je nevtralnost stališče Jugoslavije tako, kakor najboljši odgovorja koristim miru na jugovzhodu. "Globoko cenim napore jugoslovanske vlade v tej smeri z ozirom na dejstvo, da je po priključitvi Avstrije in po ustanovitvi Čehoslovanske republike končano vsako vprašanje širjenja Nemčije proti jugovzhodu. Jugoslavija je zato lahko mirna in se lahko posveti vsa gospodarski izmenjavi s sosedji." Na vprašanje o možnosti ustanovitve evropsko-azijskega celinskega gospodarskega bloka je Ribentrop izjavil, da tega bloka ni, da pa Nemčija sebe, z ozirom na to, da so ji odprta vsa pota k Sovjetski Rusiji, do Vzhodne Azije, Kitajske in Japonske, lahko smatra za popolnoma zavarovano proti vsaki blokadi. Nemčija ima odprte meje za izmenjavo blaga na jugu, vzhodu, jugovzhodu in severovzhodu. Vsaka blokada je izključena. Pač pa bo blokada v kratkem začela stiskati Veliko Britanijo, samo. Svoj razgovor je Ribentrop zaključil z izjavo, da upa, da bo kmalu prišlo do miru, toda Nemčija bo vodila vojno, če tudi bi trajala pet ali več let. Do miru lahko pride samo tedaj, če se izpolnijo nemške zahteve.

Dva gledališka dogodka v Jugoslaviji

Kulturna kronika naše države zaznamuje v teh dneh dva dogodka mednarodnega značaja: v Zagrebu so gostovali člani najelitnejšega

francoskega gledališča Comedie francaise. Uprizorili so Racinovo tragedijo "Andromaque" in enodejansko Prospera Merimeeja "La Carrosse du Saint-Sacrament". Igralska skupina je bila sestavljena iz samih prominentnih umetnikov, med katerimi sta bila tudi iz filma znana Marie Bell in Jean Yonnel. Gostovanje je prejela zagrebška javnost kot velik dogodek. Gledališče je bilo že v naprej razprodano in uspeh odličnih predstavitev starodavne francoske gledališke kulture je prekosil vsa pričakovanja. Družabni uspeh gostovanja je bil prav tako velik kakor umetniški uspeh na odru. Gostje so odpotovali iz Zagreba v Budimpešto.

V Beogradu pa gostuje v teh dneh frankfurtska opera, ki je prišla uprizoriti ves Wagnerjev "Nibelunški prstan". Tudi to gostovanje je velik kulturni in umetniški dogodek. Predstave so bile razprodane ter je uspeh gostovanja gotovo zelo časten. Na čast gostom je beograjski župan g. Vojin Djuričić priredil v nedeljo 10. marca v dvorani Ratničkoga doma svečano kosilo, ki mu je poleg članov frankfurtske opere prisostvoval tudi nemški poslanik von Heeren in vrsta uglednih predstavnikov beograjskega kulturnega in gledališkega življenja. Na županova zdravico je odgovoril generalni intendant frankfurtskih mestnih gledališč dr. Hans Meissner, ki je drugim rekel: "Prisrčno vabim beograjsko narodno gledališče, da nas vnovič obišče".

60-LETNICO ZNANSTVENEGA DELOVANJA JE OBHAJAL PROFESOR KIDRIČ

23. marca je praznoval 60 letnico plodnega znanstvenega življenja predstavnik slovenske in slovenske literarne zgodovine na naši univerzi in član Akademije univ. proč. dr. France Kidrič, doma iz Radanske vasi pri Rogaski Slatini. Jubilant spada med stebre slovenske univerze, med njene prve profesorje, ter tudi med glavne nosilce ideje slovenske znanstvene Akademije, med katere prvimi knjižnimi izdajami je tudin njegova knjiga o Zoisovi korespondenci; tako je z njegovim imenom zvezan začetek slovenskega akademskega literarno-zgodovinskega delovanja.

NOVA RUDARSKA ŠOLA V VARAŽDINU

V Jugoslaviji smo doslej imeli dve nižji rudarski šoli za izobrazbo sposobnih rudarjev: prvo v Knjaževu, drugo v Celju. Banovina Hrvatska dobi zdaj svojo nižjo rudarsko šolo v Varaždinu in sicer jo bodo od Varadždinu. Odprta je bila 31. marca. Šolanje bo trajalo tri leta, sprejemali pa se bodo samo kopači, mehaniki, ključavničarji in podobni rudarski uslužbenici, ki se bodo izobrazili za nadzorno službo. Šola bo združena tudi internat. Nekaj ustanov za siromašne gojence bo dala banska uprava, nekaj pa rudarska in metalurška podjetja. Šola je prejela v dar že različno orodje, modele in slike, zgradbo pa je poklonila mestna občina.

Hrvatski učenjak dr. Ružička

Hrvatski učenjak in nosilec Nobelove nagrade dr. Ružička je zapustil aZgreb in se odpeljal v Curih, kjer deluje kot vseučiliški profesor. Dr. Ružička je dobil Nobelovo nagrado zaradi svojih novih kemičnih izdelkov. Po vojni je nameraval priti v Zagreb na vseučilišče, toda iz neznanih razlogov mu stolice niso dali. Sedaj ko je dobil v svetu najvišja odlikovanja in priznanja, pa so gas prejeli z odprtimi rokami in ga celo izvolili za častnega doktorja medicinske fakultete zagrebške univerze. Dr. Ružička je obiskal v Zagrebu bana dr. Šubašića, podpredsdenika vlade dr. Mačka, mestnega župana, nadškofa dr. Stepinea in druge odličnjake. Ko so ga časnikarji vprašali, kaj bo z njegovimi dognanji, je dr. Ružička izjavil, da je stvar znanstvenika, da svoje delo z uspehom konča, kaj pa bo z njegovim izumom, pa se njega ne tiče.

Tragična smrt prvega slovenskega letalca

Na praznik Vseh svetnikov letos smo obiskali grob Edvarda Rusjana, ki se nahaja na beograjskem pokopališču, kjer so mu bratje Srbi pred 29 leti dali trajni dom. Na grobu smo prižgali svečo, poleg krizantem, ki jih je na grob položil nekdo že pred nami. Gotovo je bila slovenska duša, ki se je bala, da bi prvi slovenski letalec še tega dne ne bil sam, kakor je bil že toliko in toliko drugih dni. Pa ni bil. Za nami so prišli še drugi, ki ga z nami skupaj v življenju sploh niso poznali in ki vedo samo to, da je bil Rusijan prvi slovenski pilot in izdelovalec letal, ki se je 27. decembra 1910 na Kalemegdanu v Beogradu smrtno ponesrečil kot 24 letni slovenski fant. Njegovo truplo so pokopali na beograjskem pokopališču in ga niso prepeljali v Gorico, od koder je bil doma. Pa nič zato. Gotovo ga tu greje še toplejše sonce in objema še lepša in globlja ljubezen, ki ga je vlekla na jug med brate Srbe.

Udeležil tudi več tekem. Tako 1908. leta v Zagrebu. Udeležil se jih je tudi Milan Meniga iz Zagreba, ki je bil prijatelj Mihajlu Merčepu, kateri se je parv tako na jugu že delj časa bavil z letalstvom. Meniga je Merčepo takoj zainteresiral za Rusijana, ki ga je osebno dobro poznal, ter ju je seznanil. Oba sta leta 1910 stopila v tesnejše stike. Stalno sta si dopisovala in izmenjavala misli o vseh novih pridobitvah v letalstvu. Sklenila sta tesnejše sodelovanje. Zato je Rusijan povabil Merčepa k sebi v Gorico. Ta se je povabilu takoj odzval. Svojemu gostu je Rusijan najprej pokazal letalo, za katerega je uporabil mali tricilindrski motor "Anzani", ki je imel komaj 28 konjskih sil. Oba sta motor takoj preizkusila in ugotovila, da je dober, samo preslab za tako letalo, kakršnega je izdelal Rusijan. To je uvidel tudi sam Rusijan. Oba sta sklenila, da si bosta kupila močnejši motor. Svoj sklep sta hotela takoj uresničiti, da bi se tudi onadva pokazala svetovni javnosti s svojim letalom. Ošla sta v Pariz, kjer so bili tedaj posebno na glasu motorji znamke "Gnome". Takoj po prihodu sta naletela na prve težave. Vsi motorji te znamke so bili že vnaprej prodani. Če je hotel kdo priti čimprej do njega, je moral plačati do 4000 frankov, da mu je kdo odstopil že naročeni motor. Tudi te težave se nista ustrašila in sta imela kmalu zaželjeni motor v rokah. Na pariškem letališču sta si nato ogledala še nekoliko novih modelov in sta takoj nato odpotovala naravnost v Zagreb. Najela sta si delavnico, pozneje pa zgradila svoj hangar. Sporazumela sta se, da bosta najprej napravila monoplan tipa Merčep-Rusijan in sta za tako letalo izdelala potrebne načrte. Dela sta se lotila takoj in sta imela kmalu aparat gotov. Preizkusila sta motor in propeler znamke "Integral". Vse je dobro delovalo, tako da je Rusijan konec oktobra 1910. leta z letalom že lahko napravil prvi poskusni let. Tudi to preizkušnjo je letalo dobro

Pred leti mu je več beograjskih Slovencev uredilo grob in napravilo močan hrastov križ, ki stoji še danes. Starejši Beograjčani se Rusijana še dobro spominjajo. Tako, kakor se radi spominjajo vseh tistih Slovencev, ki so že davno pred zedinjenjem prišli med nje in med njimi razvijali svoje kulturne sposobnosti in med Srbi našli svoj drugi dom. Za razliko od drugih je Rusijan prišel kot mlad slovenski fant med nje samo umret ter je za razvoj našega letalstva dal svoje mlado življenje. Rusijan je bil čisto navaden mehanik v Gorici. V tistih letih — najvažnejše je leto 1908 — so se pokazali v svetu prvi večji uspehi v letalstvu. Nekaterim francoskim letalcem se je posrečilo z letalom preleteti progo — 1 kilometra. To je bil za tiste dni že velik uspeh in napredek. Ta rekord si je priboril letalec Farman in je zanj dobil visoko nagrado 50.000 frankov. Istega leta so ameriški letalci dosegli še večje uspehe ter so z letalom preleteli že progo do 230 km. Glas o teh uspehih francoskih in ameriških letalcev je šel po vsem svetu. Ti uspehi so še bolj navdušili mladega Rusijana v Gorici, ki se je že prej sam zanimal za letalstvo. Poleg tega pa tudi za kolesarstvo. Kot dober kolesar se je

SESTANEK TRGOVINSKEGA ODBORA

Sele konec prihodnjega meseca ali pa v začetku maja bo v Berlinu sestanek stalnega trgovinskega odbora za urejanje trgovine med Nemčijo in našo državo. Prvotno je bilo rečeno, da se odbor zbral že v začetku tega meseca, kjer je bila na sporedu ureditev vseh vprašanj, ki nastanejo za nemško-jugoslovanske trgovinske dnose, čimse česko-moravski protektorat vključi v nemški carinski sstiem. Ker so pa Nemci z izvedbo priključitve protektorata v svoj sistem odlašali in ga niti sedaj še niso izpeljali, pa bo sestanek mešane jugoslovansko-nemške komisije pozneje.

ZOBOZDRAVNIKA
DRA. SAMOILOVIC
de Falicov in
DR. FELIKS FALICOV
Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.
DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

Rojaki
Predno si naročite obleko
OBIŠČITE
KROJAČNICO
Cirila Podgornik
ki vam nudi najboljše potrežbo v vseh ozirih in ima v zalogi veliko izbero vzorcev za pomlad in poletje
CENE ZMERNE
TINO GASTA 5231
Villa Devoto

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI
RAZPOLAGA Z 10 SPECIALIZIRANIMI ZDRAVNIKI ZA VSE BOLEZNI
Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni. Imamo zdravnik specialiste za bolezni na pljučah, obisk, jetrah, želodcu, živčevju itd.
Rayos X, Analisis
Zdravniški pregled za vsakovrstne bolezni \$ 3.—
Ordiniramo: od 9—12 i 15—21. V nedeljah in praznikih od 9—12.
GOVORI SE SLOVENSKI **SUIPACHA 28**

prestalo. Naslednje dni se je Rusijan vsak dan na vojaškem vežbališču v Černomeru vadil v letanju in se tako pripravljaj na javno letalsko prireditev v Zagrebu. Tudi ta je dobro uspela. Merčep in Rusijan sta postala junaka dneva in žela vsestransko pohvalo in priznanje.

Javna letalska prireditev v Zagrebu je seveda oba letaleca še bolj navdušila in sta zato sklenila, da bosta s svojim letalom nastopila tudi v svetu. Merčep je bil za to, da se pokažeta najprej v zahodnoevropskih mestih, nato pa v prestolnicah balkanskih držav. Rusijan je pa hotel nastopiti najprej v Beogradu in šele potem drugod. Merčep se je vdal.

Oba sta šla v Beograd ter bila prisrčno sprejeta. Letalsko prireditev sta napovedala za 26. decembra 1910. leta. Zaradi košave sta jo pa morala preložiti na naslednji dan. Tega dne je veter sicer malo popustil, vreme pa še vedno ni bilo idealno za letanje. Toda kljub temu sta se odločila za prireditev. Prvotno sta si izbrala kot najpripravnejši prostor Banjico, ki je še danes veliko vojaško vežbališče in kjer je vsako leto na kraljev rojstni dan velika vojaška parada beograjske garnizije. Zaradi precejšnje plasti snega pa Banjice nista mogla uporabiti in sta se odločila za poljanico v spodnjem delu mesta pod Kalemegdanom ob Donavi. Prostor za spuščanje letala je bil zelo majhen. Zato sta se Merčep in Rusijan dogovorila, da se bo letalo, če bo treba, spustilo na Banjico in ne namestu, ki je bilo določeno za vzlet.

Za prireditev samo je bilo veliko zanimanje in navdušenje. Vse je govorilo o njej in o mladem Slovincu, ki se bo z letalom dvignil v zrak in z njim krožil nad mestom. Zato je bila tudi udeležba zelo velika. Prireditev samo opisuje rezervni zrakoplovni kapetan I. razreda, sedanjí načelnik administrativnega oddelka v predsedništvu vlade, gospod Sava Mikič in svoji lepi knjigi "Zgodovina jugoslovenskega letalstva" (Historija jugoslovenskega vazduhoplovstva) takole: Tega dne (27. dec. 1910.) se je v spodnjem mestu zbrala množica ljudstva. Navzoči so bili zastopniki vojaških in civilnih oblasti in raznih športnih, narodnih in drugih ustanov. Z občudovanjem so vsi opazili Rusijana in čakali trenutka, ko se bo dvignil v zrak. Rusijan je vžgal motor ter se v razdalji 30 m uspešno dvignil v zrak. Njegovo imponantno dviganje z letalom v zrak in zmagonosen prelet zidov beograjske trdnjave, je navdušilo vse navzoče. Rusijan je letel najprej proti železniškemu mostu na Savi, katerega je preletel, nato pravilno zavil na levo stran ter se nato vračal proti beograjski trdnjavi. Ko je bil nad samim zidovjem in ko je vse pričakovalo, da se bo letalo spustilo na zemljo, se je zgodilo nekaj strašnega, česar nihče ni pričakoval. Na povratku je Rusijanu veter pihal v hrbet. Zato je letel s povečano brzino. Vsi so videli, da se je nameraval spustiti na istem mestu, kjer se je dvignil. Nad zidovjem je pa Rusijan zavil preostro na desno stran, vetru nasproti. Krilo je postalo preobremenjeno in se je dvignilo navzgor, letalo je pa strmoglavilo na samo zidovje v spodnjem mestu.

Tudi ta dogodek opisuje g. Sava Mikič in pravi, da je globoko pretresel in presunil vse navzoče gledalce. Veliko število gledalcev je takoj pohitelo na mesto nesreče, kjer so pod zdrobljenim letalom našli mrtvega Rusijana. Njegovo truplo so takoj izvlekli izpod ruševin letala. Zdravniki so bili na lieu mesta in so mogli ugotoviti samo smrt, ki je nastopila takoj, ker si je Rusijan pri padcu z letalom zlomil hrbtenico. Tako je umrl pred 30. leti v Beogradu 24-letni prvi slovenski letalec Edvard Rusijan.

Njegova smrt je po izjavi g. Mikiča izzvala globoko in neizmerno žalost tako v Beogradu, kakor tudi v celi Srbiji. Spreved pok. Rusijana je bil veličasten. Pokopali so ga z vsemi častmi. Pri pogrebu so sodelovali: "Slovenski jug", "Olimpijski odbor", oficirji beograjske garnizije, vsa športna društva in več tisoč ljudi. Krsto, v kateri je ležal pok. Rusijan, so pokrili z številnimi vencmi, med katerimi je bil najlepši vенеe kraljeviča Djordja z napisom: "Neustrašenemu letalcu Slo-

vincu, Djordje" in vенеe srbskih oficirjev iz beograjske garnizije. Ko se je pomikal spreved na pokopališče, je z balkona hotela "Moskve" na Terazijah spregovoril prvemu slovenskemu letalcu v slovo največji srbski dramatik, danes že tudi pokojni, Branislav Nušič, tele besede: "Gosti in temni oblaki so se zgrnili nad našo domovino. In ti si, moj sokol, hotel v te oblake vzleteti! Krvave so zidine beograjske trdnjave in ti si jih, junak moj, hotel s svojo krvjo orositi. Hotel si v morje krvi, prelite za svobodo, priliti še svojo kri za kulturo. Ali je ta tvoja junaška kri odkup dolga, ki si ga že prej obljubil in ponudil? Ali si hotel, da bi tvoj grob postal izvir in jamstvo tiste velike jugoslovenske ljubezni, ki si jo tako plemenito gojil? Naj bo le mirna za tvoj grob tvoja mati, lepa Slovenija! Mi ga bomo čuvali! Ker nam bo jamstvo za naše bratske zveze in spomenik, da Slovenci, ki so se stoletja borili za svobodo, stopajo v isto tako veliko borbo za kulturo!"

Tako je govoril posmrtno slovo prvemu slovenskemu letalcu. Rusijanu leta 1910 Branislav Nušič.

In je res ostalo tako. Pokojni Rusijan je dobil dom za več en na griču, odkoder je prelep pogled na Donavo in šedanje v banatsko ravan. Za razmeroma mirnimi leti je prišla potem najprej vojna vihra leta 1912, zatem dve leti pozneje pa svetovni pokolj. Rusijanov večni mir in mir vseh njegovih bratov in sester tam gori, na griču, je motil neprijatelj z granatami in šrapneli. In so bili časi še težji in je neprijatelj zasedel mesto, v katerega ga je vedno vleklo srce in si ga je izbral za večni dom. V grobu je spal dalje svoj večni sen in je čakal lepših dni ter jih je tudi pričakal, da ga sedaj lahko obiskujejo tudi svobodni Slovenci. Takoj po Rusijanovi smrti so v Beogradu ustanovili poseben odbor za postavitev spomenika prvemu slovenskemu letalcu. Naerte je napravil znani beograjski kamnoseški industrijalec Bertoto. Predstavlja motor znanke "Gnome" na katerega se naslanja pok. Rusijan v borbi z velikim orlom. Svetovna vojna je postavitev spomenika preprečila, sedaj pa zanj še vedno zbira prispevke osrednji odbor Aerokluba.

Tako je usoda preprečila, da ne stojimo Slovenci v prvi vrsti letalstva. Toda zadoščenje le imamo, da je bil naš goriški rojak Edvard Rusijan med prvimi.

Slava mu!

Ako hočete biti dobro in poceni postreženi obiščite

KROJAČNICO
LEOPOLD UŠAJ

V zalogi imam najmodernejšo blago za moške in ženske!

GARMENDIA

4947

La Paternal

Mati

Jakob je bil že zdavnaj v tistih letih, ko mati izgubi pomembnost otroških let, a še zdavnaj ni bil v tistih letih, ki v njih postane mati iznova in pa zmeraj važna oseba. Vsak dan sta bila skupaj, skupaj sta jedla, govorila drug z drugim in vendar je tako rekoč pozabil, da ima mater.

Tedaj je nekega večera ali nekega poznega popoldneva prišel domov in je nenadoma pazil, da je ni bilo, da ni delovala njena skrb, njena vedrost, njena zanesljiva marljivost. Še preden je stopil v kuhinjo, je vedel, da je prazna. In ko se je nato iz kamre staršev, ki je bila nad kuhinjo, oglasil njen glas, ni moglo biti pač drugače, kot da je bil bolj slaboten kot sicer, brez vsakršne radosti in skoraj kot ječanje.

Stopil je k njej. Odkar ni bil več otrok, je bilo zdaj nemara prvi krat, da je stopil v kamro svojih staršev. In potem je videl, da je v postelji, ki je bila že od mnogih desetletij obrabljena, ležala stara žena, ki ni hotela biti več dosti starejša. Boječe in v zadregi jo je pozdravil. Tedaj se je z naporom dvignila in je rekla: "Jakob, ni mi prav dobro. Mogoče si boš sam pogrel kavo in si vzel kruh s presnim maslom iz omare. Vem, da si ves utrujen od dela, in jako mi je žal, a noge me niso hotele nič več ubogati."

Jakob je jedel, ker je to pač spadal k dnevu tako kakor sončni vzhod in zahod. Vendar ni jedel tako s tekotom kot sicer in se je potem vrnil v ožko, zatohlo kamro, in je obstal ob vnožju postelje. Samo ta postelja je bila tu, ki je bila široka in visoka.

Potegnil je odejo čez materine noge in jih je tesno zavil, ko da jih mora obvarovati, da je ne bo zeblo vanje, čeprav je bil dan vroč in je bilo soparno v sobici. A pri tej kretnji nerodne in tudi tako odvise skrbljivosti, je spreletel srečen smeh ljav to trdo, izgarano lice žene, ki je bila prej kmetica in je postala potem žena delavca. V tridesetih letih njenega zakona se je zgodilo prvi krat, da se je dvignila kaka roka zato, da je zanj poskrbela. In da se je to zgodilo še zdaj, to ji je tako trdo delo!

Doslej ni ničesar pogrešala pri svojih redkobesednih in po svoje okornih otrocih. Saj je bila taka narava tudi njena in je ta narava živela v vseh takih družinah in je bila prav taka pač tudi potrebna. da so mogli biti kosi življenju. A zdaj je nenadoma začutila, kako je bila utrujena. Njena utrujenost je dosegla tisti mir neskončne žalosti, ki more človeka iz nje rešiti samo prav globoko spanje. In prav v vso to svojo utrujenost je začutila. da jo je ta njen veliki fant imel rad in da je bil dober z njo. — Kakor mimohiteči poletni oblček ji je prav nalahno prišel spomin na dneve, ko je bila nevesta, ko je prvokrat v življenju nekaj pomenila.

Plaho je rekla: "Ali se hočeš malo usesti?" in je pokazala na stol, ki je stajal zraven postelje, in na ka-

Uprava "Slovenskega lista"

Tu vam pošiljam imena novih naročnikov, (zapiši število)

katerim izvolite poslati par številčk na ogled.

Naslov:

- 1) (Ime in priimek) (ulica in števil.) (Mesto, kraj in železnica)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

(Izreži in pošli na naslov: Slovenski list, Gral. Cesar Diaz 1657 Buenos Aires.)

terege je bila položila svojo obleko, sivo krilo, sivo kočemajko in rdečkasto spodnje krilo, kakor so bile oblečene revne ženske v tistih letih. A ko je nadaljevala in se pri tem klavrno smehljala: "Pa seveda, kaj bi pri meni posedal! Le kar lepo malo skozi vas pojdi, jaz bom pa zaspala. Saj nisem nič več bolna, samo tako trudna sem."

Toda Jakob se je usedel k njej in je varno položil materino obleko na zraven stoječo mizico. Začel je govoriti o dnevu in o delu, o trdovratnem kamenju, o norčavi jezovitosti ravnateljca — in je tako v pol uri povedal več kot sicer v polovici meseca.

A potem se mu je dihanje matere zazdelo tako čudno, in njen pogled mu je bil videti tako težak in žalosten. Ko ji je odel noge, jo je vprašal, ali naj ji prinese še skodelico kave ali kozarec vode ali kaj drugega? A ko je le odmajala z glavjo, se je kar nepričakovano spomnil, kako sta oče in mati ob nedeljah hodila v gostolno in kako se je to v poslednjih letih vedno redkeje dogajalo, dasi ni povsem izostalo. Jecljaje jo je vprašal: "Ali bi šel po kozarec piva ali požirek vina? Nemara bi vam dobro storilo." Nato se je v zadregi odkašljajal.

Tedaj je žarka rdečica spreletela obraz žene. Dejala je, prav hudo težko je to izgovorila: "To je pa res lepo od tebe, Jakob, vendar zares ničesar ne potrebujem. In — kajne, ti si se zdajle spomnil, kako sva šla z očetom ob nedeljah v gostilno? Ah, veš, malokdaj sem srknila kaj pijske pri tem, le kako kapljico iz očetovega kozarca. Pa sem zraven kaj prigriznila. Če sem bila pri njem, ni bil tak revež med drugimi, ki imajo hišo in kravo in nekaj njiv.

Ker sem se ga držala in sem šla tudi z njim v krmo, po enkrat na teden, so ljudje vedeli, da je pošten mož, takšen, s kakršnim je žena lahko zadovoljna in ki more biti nanj zmeraj ponosna. Pa je bil zato tudi sam ponosen in vesel; tega je

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914) KOŽA: Kronični izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki. ZLATO ŽILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin. SPOLNA SIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju. ŽIVČNE BOLEZNI: Nevrastenija, izguba spomina in sibkost. REVMAZEM: kila, nadea, gota. Sibkost srca, zdravimo pe modernem nemškem načinu. PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča. CREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka. GELO, NOS, USESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin. POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.— PLACEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN. Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečeni z jamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje. OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12

Rivadavia 3070
PLAZA ONCE

bil pa potreben, prav to ga je držalo. — Nemara ni prav, da s teboj takole govorim o tvojem očetu. Pa saj je vse v dobrem! Še zmeraj ga imam jako rada. Ti pa tudi ne misli nič slabega o svoji materi, ko bo že mrtva."

Tedaj je njen veliki fant povsili glavno nizko na prsi in je tiho de smrti, mati, saj ste še mladi. In kar ste dejali o krmi, oh, mati, kdo je pa o vas kaj narobe mislil, čeprav smo bili preumrni, da bi vse pravilno razumeli!"

Pet in petdesetletna žena, ki je kakor starka ležala pod pisano prebito odejo, vsa sivolasa in upadlih lic, je segla po roki svojega fanta, po tej težki roki, ki se je je še držala vrtna prst, in je spregovorila z globokim vzdihom: "Jakob, ni ga skoraj človeka, ki bi kaj dosti vedel o tistem človeku, ki zraven nje-ga hodi. Mora že biti tako. Zato človek kar nemore biti zadosti dober, ker nikoli ne veš, koliko je tega kdo potreben. A tega se pozno naučiš, in ko že veš, tega ne moreš povedati, vsaj mi, kar nas je, nislim. Gosposki ljudje znajo vse boljše povedati. A naše vrste človek, če on lahko kaj takega pove, potem mora nemara že umreti."

Jakob je dolgo molčal in je rekel nato s tresočim se glasom: "Mati, mi smo vas imeli zmeraj vsi radi, in nikar ne recite nobene o umiranju. Tega jaz ne morem slišati."

Mož je bil na poti s starejšim sinom. Vsak je moral peljati voz, ki je spadal h kočji, in šele drug dan se bosta povrnila domov. Hčeri pa sta bili že več let poročeni; ena v sosednji vasi in druga daleč tam ob meji.

In tako se je žena, ki je morala umreti, še enkrat dvignila iznad blazin, pogledala je, ali je sosedja že spet odšla, in je nato rekla svojemu sinu: "Jakob, povej očetu, ko bo zmrazilo, še mogla dokončati. Mine, sporoči mu samo pozdrav, reci mu lahko noč od mene. Drugo pa vse sam ve. — Nikolaju povej, da sem rokavice, ki jih bo nosil, ko se bo zmrazilo, šemogla dokončati. Mislim, da mu volna ne bo preveč raskava; ona druga je bila predraga. — Veronika pa bo mogla imeti zdaj moje črno bleko, ki jo je zdjnjč hotela." — Nasmehnila se je: "oh, saj bo zdaj lahko vse dobila, tako sem pozabila! Da bi jih bilo le kaj več!"

Nato je za večno zaspala.

(J. Kirschweg.)

POSLUŽUJTE SE
PODJETI, KI
OGLASUJEJO V
NAŠEM LISTU!

Trgovina čevljev
BELTRAM
Vsakovrstna izbira čevljev
in copat.
Dto. Alvarez 2288 — Paternal
Buenos Aires

V José Ingenieros

José Ingenieros... Moža, katere- mu je to ime pristojalo najbrže ne poznajo mnogi rojaki. Nekaj več bo najbrže takih, ki vedo, da nosi to ime tudi naselje v neposredni bližini Ville Devoto.

Če jo ubereš naravnost po Tres Cruces — vrabca boš šel naravnost, če ti pa prekriža pot razdejanje ve- like avenide Gral Paz — no pa vse- eno si pomagaj čez most, pod kate- rim bo drvel čez nekaj let velik pro- met mejne ulice glavnega mesta. Tamkaj si pa že v naselbini, ki se imenuje José Ingenieros.

Že ponovno sem se namenil, da tu- di tja stopim, ker že davno vem, da tamkaj na mestnem robu toliko na- ni treba misliti, da se bojim bav- nava... Stvar je taka, ker je prav tamkaj na mestnem robu toliko na- ših ljudi naseljenih, me je vselej ura- prehitela, da bi mogel pogledati čez mestne meje. Treba je bilo domov.

Oni dan sem se pa zares namenil. Pa sem imel tudi dober povod za to.

Morda je komu izmed rojakov že znano, da stoji v José Ingenieros tu- di mala cerkvice, ki spada v župni- jo Ciudadela. Mnogi pač zanjo ne vedo, ker je tako ponižna in skrom- na, da moraš iti kar na kako stre- na, da zapaziš neznan križ, ki cer- kvico označuje. Nemara, da tudi ve- ra v sreih prebivalcev ni dosti večja- še mnogi križa in cerkvice, ki stoji v netlakani ulici kaj malo očitno... Kot da bi se bala tistih, kateri mrzi- jo vse kar na Boga spominja...

Tisto cerkvico so prevzeli, na skrb naših frančiškani. V Buenos Airesu žive namreč štirje jugoslovanski frančiškani. Patra Gabriela Arkota že mnogi naši rojaki poznate od na- šega romanja v Lujan. On je Slove- nec, doma iz Ribnice, a po zamota- nih potih življenja je prišel v Dal- macijo in tamkaj vstopil v frančiš- kanski red in prav po istem križ- potju življenja je prišel pred nekaj meseci tudi v Argentino.

Doslej so ti patri živeli v glav- nem samostanu, ki stoji poleg znane cerkvice svetega Roka v bližini Pla- za Mayo; s 1. aprilom so pa prevzeli skrb za ustanovitev nove župnije v José Ingenieros.

K njim sem se torej namenil, da vidim kje so, pa da jih tudi opozo- rim da imajo v svoji neposredni so-

seščini mnogo naših ljudi.

Skozi Liniers je peljala moja pot. Tamkaj pa na colect. 19. Čudno se je v Liniersu spremenilo, odkar je do- končan most in podvoz pod cesto Gral. Paz. Nobene stvari ne najdeš več tam kot je stala. Ne vem kako se je znašel oni "slepec", ki je delal dobre kupčije s "Canta claro"... Hudomušneži pravijo, da je kar ma- lo oči odprl, pa je takoj vedel, kam naj spet miže gre naprej...

Nazadnje sem le našel iskani voz in že smo hiteli dalje. Na desni osta- ne cerkev sv. Kajetana s pšeničnim klasom, še malo, pa že pozdravlja od nedaleč zvonik cerkve sv. Rafaela. Še malo zavije voz sem in tja, in že smo na ulici Vicente Casulla 149. Prav na voglu ulice je. Bo kaka tr- govina ali kaj? Morda mesarija? sem pogledal neverno. Najbrže ni ulica prava, sem podvomil in pov- prašal zvedavo mladež, kje je ulica Vicente Casulla.

Vi iščete patre, kajne? so me vprašali prijazno otroci. Tukajle v tej hiši stanujejo! In že je stekel nek otrok klicati.

Komaj teden dni so bili tam, pa že so postali prijatelji otrokom, če- prav samó P. Blaž že precej dobro špansko govori, P. Rafael je že pri- leten mož in mu nova govornica na- ravno ne gre tako hitro v glavo, da bi se je v 4 mesecih mogel kaj pri- da priučiti. Mladi P. Gabriel se je pa že toliko uživel, da otrokom kaj pove.

Kmalu smo si podali roke. Kaj se vam zdi gospod Janez? Hišo imate lepo, samo vaša men- da ni!

Seveda ne. Najeli smo jo. 120 \$ naš štane na mesec.

Denar ni tako zelo velik za hišo, ki je dosti udobna, toda velik bo za vas, ker ne bo lahko spraviti skupaj toliko denarja. Ljudje sami se tako radi sprijaznijo z mislijo, da smo tu- kaj duhovniki plačani od države in jim še v glavo ne pride, da v duhov- nikov žep denar ne pride sam. Otro- ci mislijo, da se v duhovnikovem že- pu svetince in podobice same dela- jo, veliki ljudje pa mislijo prav ta- ko o denarju. Zares boste imeli od kraja mnogo težav. Tukaj okrog cerkve živi le skromen narod, ljudje ki bodo velikokrat v potrebi ne le nasveta ampak tudi materialne po-

moči; tistih pa kar nič ne bo, ki bi tudi kaj prinesli.

Saj vem, da bo tako. Toda bomo si že kaj pomagali. P. Gabriel hodi vsak dan v sanatorij Doyen, tam po- leg Constituciona. Ob 6 uri ima vsa- ko jutro tam mašo. Od tistega bomo dobili toliko, da bo hiša plačana, za jesti bomo pa pri tem, kar nam bo Bog poslal. Saj na svoje ljudi ne bo pozabil.

Prav imate, pater gvardijan. Kruh in pučero malo staneta, dobrih duš je pa povsod nekaj in duhovnik, ki je res božji poslanec hitro dobi lju- bezen ljudi, ki mu gredo v pomoč. Za kako mašo vam bodo kmalu pri- nesli. Kdaj pa imate maše?

Vdelavnike ob 7 uri in pol 8 uri, v nedeljo pa ob 7 in 8 uri.

Malo prezgodaj je to za delavne ljudi. V nedeljo radi malo dalje po- tegnejo, ker morajo cel teden rano vstajati.

Zaenkrat imamo tako, ker smo ta- ko dobili. Nekoliko teško nam je za- radi časa, ker ob nedeljah imamo toliko potov, ker moramo imeti ma- šo tudi za naše ljudi, ker oskrbuje- mo tudi hrvaško kolonijo. S časom bomo pa seveda morali kaj spre- niti, tako je menil predstojnik.

Stopili smo pogledati tudi kapeli- co. Eno kvadro više stoji, proti Li- niersu nazaj, a imena ulice nisem nikjer videl. Ni velika stvar, toda

streho ima dobro, poleg pa lepega prostora za župnišče in veliko cer- kve. Toda kdaj se bo to napravi- lo...

Za začetek je tale dobra. Še ta ni vedno polna, tako so mi pojasnili.

Ali ste naših ljudi že kaj našli. Morda niti ne veste, da živite sredi med Slovence?

Bežite kam? Tega pa res nisem mislil, se je začudil naš rojak P. Ga- brijel.

Ali veste kje je ulica Villa Real?

Doslej še nič ne poznamo. Smo malo časa tukaj, ulice pa tudi ni- malo imen. Saj je vse šele na začet- ku. Samo tiste ulice so tlakane, po katerih teče kolektiv, to je Vicente Casulla in tale tukaj. Imena imajo menda pa šele na občini.

V Villa Real, ki leži ob opušče- nem železniškem tiru, prav naspro- ti postaji José Ingenieros, vem da mora biti nekaj naših ljudi. Če pa stopite malo naprej, samo čez Av. Gral. Paz, boste pa takoj v sredi med samimi Slovenci. Saj je komaj 10 kvader od Lopez de Vega, kjer je slovensko središče. Na Pasaje La Regia, ki je takoj tamle onstran mo- sta, živi kakih 5 družin, na Cortini dobite slovenskega mlekarja Bre- zavška na, na Ramon Lista trgo- vac Černiča, na Tres Cruces, ki se se- daj imenuje Franc. Beiro stoji pa kar štiri slovenske gostilne. Tam poleg dobite ne le naših zidarjev temveč tudi naše stavbenike. Počasi boste že prišli v stik z njimi. Prav tu pri vas bo postalo lahko še lepo slo- vensko zbirališče.

Tako smo se pomenili to in ono. Po kosilu sva stopila s P. Gabrieje-

lom, da poiščeva, če je res kaj naših rojakov v José Ingenieros. Ni lahka stvar to, ker nihče ne ve imena ulic, nazadnje sva le obstala pred neko hišo. Cvetni vrt pred vhodom je oz- načil slovenski dom in se nisva zmo- tila, prav tako so tudi sosedje Slo- venci in še nekaj drugih je menda tamkaj, a tiste bova poiskala ob drugi priliki, kajti tisti dan sem mor- al iti še v Lurdes, da se tamkaj dogovorimo za naš šhod s procesi- jo, ki se vsako leto vrši zadnje ne- deljo v majniku.

Tudi tisto zadevo sva lepo uredila in še tamkaj sva nekatere rojake obiskala v naglici, kajti meni se je že mudilo po drugih poslih, ki sem jih moral tisto popoldne urediti.

Janez Hladnik

CERKVENI VESTNIK

21. aprila maša na Paternalu za † Jožefa Rehar. Zapoje žalni zbor. Molitve na Avellanedi.

28. aprila maša na Avellanedi za † Jožeta Kastelic. Molitve na Pater- nalu.

Maša za † Leopolda Kralj bo 28. aprila ob 13 uri v Floresu v cerkvi sv. Jožefa.

Obisk. V Buenos Airesu se mudi- ta mati vizitatorica usmiljenk iz Slo- venije in sestra Celestina. Namenje- ni sta v Magallanes. To nedeljo bo- sta prišli k maši na Paternal. Prišli sta v Buenos Aires 8 aprila s fran- cosko ladjo.

Janez Hladnik

YUGOSLAVOS EN DOCK SUD Y AVELLANEDA

Visiten las más grande SASTRERIA de la localidad

"Las Malvinas"

Confeciones y camisas! Seriedad y prontitud! L. N. ALEM 1490 Dock Sud Avellaneda

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU Ne pozabite FOTO "LA MODERNA" S. SASLAVSKY Av. SAN MARTIN 2579 Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

NAROČNIKI! — ALI STE PORAVNALI NAROČNINO? NAPRAVITE SVOJO DOLŽNOST!

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune in Firmo, obrnite se do tehničnega konstruktorja FRANCA KLANJŠEK Marcos Sastre 4363 Villa Devoto U. T. 50-0277

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3-6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah. Atelje MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1325 U. T. 22 - 8327 DOCK SUD

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljenec

Nadaljevanje 181

Dany in Lalinka nista videla, da je rekla nosila njun čoln vedno bliž- je Petro-pavlovski trdnjavi, vedno bližje tistemu zidu, ki se je mračno dvigal nad reko.

Dany začuti njene bele deviške grudi in jih začne strastno poljub- ljati, — pod seboj je čutil njeno mlado, viko telo, — čutil je srec, ki je bilo v tem telesu...

— Sedaj, — sedaj me poljublaj, in ljubi, ljubljena moja, — jo je pro- sil Dany.

V trenutku pa, ko je tudi Lalinko premagala divja strast in je hotela postati njegova, ko je Dany divje objemal svojo ljubljeno, v trenutku, ko bi se bila izpolnila njegova dav- na želja, je nekaj strašno zagrme- lo...

Zagrmeło je, kakor da bi se podi- ral svet, — poleg čolna se podre ve- likanski del zidu, — kamenje pada v vodo, čoln se zaziblje, malo je manjkalo, da bi izginil pod vodo, — neviha pa je postala še silnejša, ka- kor da bi se pripravljalo k sodnemu dnevu.

Lalinka krikne, Dany pa skoči pokoncu.

Petro-pavlovska trdnjava se po- dira! — vzklikne Dany. — Poglej, Lalinka, del zidu se je podrl, sedaj pa se podirajo tudi ostale stene, — naj te zaščitim s svojim telesom, — tako ne smeš umreti!

In Dany se zopet vrže na Lalinko, da bi jo obvaroval s svojim telesom.

Toda ni se zgodilo česar se je Da- ny bal. Zidovi Petro-pavlovske trdnjave so bili nepremagljivi, samo del ste- ne je uničila voda, ki je prodrla v vodno celico.

Dany vstane in se samozavestno vzravna; sedaj je vedel da mora La-

linko rešiti. To je bila njegova dolž- nost.

Imel je samo še eno vesto, kate- ro mu je sedaj dobro služilo, ko je prebitega vrgel v vodo.

Dany začne spretno veslati, ve- slal je, kolikor so mu dopuščale mo- či, naposled se mu je posrečilo, da je srečno priveslal iz vrtincev in se oddaljil s svojim čolnom od Petro- pavlovske trdnjave.

Če se mu to ne bi bilo posrečilo, bi ga bili valovi treščili ob zid, tam pa bi se čoln gotovo razbil ali pa bi ga zgrabil lok in ga odnesel skozi odprtino v zidu v Petro-pavlovsko trdnjavo.

Bilo je v njuno srečo, da je pihal veter sedaj v drugo smer in da se valovi sedaj niso dvigali tako viso- ko.

Danyju se je zdelo, da je največja nevarnost minila.

Lalinka vstane.

Razburjenje in napor sta jo sko- raj onesvestila, — silno je vplivalo nanjo divjanje viharja, še hušji vi- har pa je divjal v njeni notranjosti, — bila je potrta in utrujena.

— Živela bova, — vzklikne Da- ny, — srečno sebova vrnila v gostil- nice, kjer smo sentaborili, — tvoj oče pa najbrž niti ni opazil, da sva odšla!

— Če pa je kaj zapazil, — reče mlada ciganka, — bom stopila pre- denj in mu bom rekla, da rajše um- rem...

— Na pomoč! — Na pomoč! — Potapljam se!

Ta krik je naenkrat presegal bes- nenje viharja in šumenje vode.

Lalinka in Dany se začudeno spo- gledata.

Kaj pomeni to? — reče Lalinka.

— Nekdo kliče na pomoč! odvrne Dany. — Tako kliče samo tisti, ki se bori s smrtjo.

— Kdo je to klicaj?

— Prav gotovo kakšen človek, ki se bori z valovi Neve, — odvrne

mladi cigan.

— Oh, Dany, Dany! — vzklikne lepa in mlada črnolasa deklica in sklene prosee svoje roke, — hitiva nesrečneža na pomoč, — ali boljše rečeno nesrečnici, kajti zagotavljam ti, da se bori z valovi neka žena!

— Moški ali ženska, o je popol- noma vseeno, — odvrne mladenič, — midva ga morava rešiti!

— A, — Dany, — Dany, tam pla- va neko telo — neka žena, — dekli- ca, veslaj, Dany, gre za človeško življenje!

Dany zgrabi veslo, ki mu je še ostalo in začne veslati ter se boriti z močnimi valovi.

Ni mu bilo treba dolgo veslati, ko je naenkrat zagledal mil in angelski obraz, ki je plaval na površini.

Bil je obrabljen s svilnatimi ko- drčki, prekrasne oči pa so ga gleda- le in ga prosile rešitve.

Toda mladeničeve moči so vedno bolj pešale, roka se mu je utrudila, ni mogel več veslati, kakor prej.

Zdajci spusti lepa Lalinka svoje roke v reko in začne z njimi vesla- ti.

Tako se jima je naposled posre- čilo, da sta prignala čoln v bližino nesrečne žene, ki se je borila s smrt- jo.

Dany pomoli proti nesrečnici ve- slo in ji zakliče:

— Primate se za veslo, — hitro, — krepko se držite! — Potegnili vas bom v čoln! — Rešila vas bova! — Primate se za veslo!

— Sveti Bog! — vzklikne Lalin- ka. — Nesrečnica nima več moči, da bi se oprijela vesla! — Naprej, Dany, s čolnom morava priti čisto k njej! — Naprej!

Lalinka in Dany sta zbrala vse moči in pognala čoln v bližino nesrečnice, ki se je potapljala. Dany se nagne čez rob čolna, Lalinka pa je stopila na drugo stran, da bi ob- držala ravnotežje.

Dany zgrabi utopljenko, ki se je

že onesvestila, za roko in jo poteg- ne z vso močjo v čoln.

To je bilo zelo naporno dejanje in nihče bi si ne bil mislil, da bi mogel biti osemmajstletni mladenič ta- ko močan.

Položil je nesrečnico na dno čolna. Lalinka obrise nesrečni ženi naj- prej obraz, potem pa hoče položiti njeno glavo v svoje krilo.

To pa je preprečil Dany, ki je vedel, da ne smemo utopljenčeve glave nikdar polagati visoko.

— Draga Lalinka, sedaj morava najprej prispeti na kopno, — reče mladi cigan, — am pa jo bomo poi- skušali oživeti.

Na našo srečo postaja vihar vedno slabši in skoraj zagotovljeno nama je, da se bova vrnila v "Grozno mrtvašnico", kamor bova tudi od- nesla ženo, ki sva jo rešila.

Trdno sem prepričan, da bo ta že- na zopet oživila, položila jo bova v toplo posteljo, kar ji bo brez dvo- ma prijalo.

— Toda potem bo moj oče zvedel, da sva bila ponoči na reki, — reče Lalinka s strahom.

Da, v tem slučaju bo to zvedel, — odvrne Dany in skomigne z rameni.

— Naj izve! — vzklikne lepa mla- da ciganka. — Sedaj se gre za člo- veko življenje, v tem slučaju pa ne smeva lagati, — sedaj še ne bojim več očetove jeze.

— Tudi jaz se je ne bojim! — vzklikne Dany.

— Kdo je ta žena? — nadaljuje Lalinka, ko je nekaj časa z občuo- vanjem opazovala lep obraz rešene deklice. — Dany, poglej jo, kako je lepa. — Najbrž je kakšna odlična dama!

— Morda je tudi odlična, — od- vrne cigan, — nekaj pa vem prav gotovo, — dama je nesrečna!

— Kdo ve, kako je prispela v re- ko!

— Mislim, da je to v zvezi s po- rušenjem zidu Petro-pavlovske trd-

njave, — odvrne Dany.

— Bog, mar je bila ta lepa mla- da deklica, ta odlična dama jetni- ca v Petro-pavlovski trdnjavi?

— V tej ječi je zaprtih mnogo od- ličnih ljudi, — odvrne mladi cigan. — Ljudje pripovedujejo, da vrže ca- rica Katarina v to ječo vsakogar, ki ji ni preveč po volji.

— Mar je carica zares tako kru- ta?

— Ne vem, če je kruta, — reče lepi cigan Dany, — vem samo to, da pripoveduje vsa Rusija, da je ca- rica Katarina umorila svojega moža, in da je skrajno surovo ravnala z njim.

— To mora biti zares strašna žen- ska, — vzklikne Lalinka ogorčeno. — Kako jemogla ubiti človeka, ka- teremu je prisegla zvestobož!

— Moja draga, sladka deklica, — ji odvrne Dany nežno, — midva ne razumeva tega. Bodiva srečna, ljub- ljena, da tega nemoreva razumeti, kajti veruj mi, človeška srca hrani- jo skrivnosti, ki so tako strašne, da je boljše, če jih ne vemo!

Toda, Lalinka, tam je obala, na kateri stoji krčma! Še samo nekaj trenutkov, pa bomo na cilju.

Mali čoln je srečno prispel pre- ko vseh ovir, hitro je rezal valove, ker se je površina sedaj nekoliko po- mirila in kmalu je pristal ob bregu pred gostilnico.

Previdno sta rešitelja dvignila u- topljenko in jo odnesla na obalo ter jo za nekaj trenutkov položila na tla.

Dany je privezal čoln k stebru. Potem pa je dvignil nesrečnico in jo nesel proti gostilni.

Toda kako se je Lalinka prestra- šila, ko je zagledala na pragu "Grozne mrtvašnice" svojega očeta — poglavarja ciganov.

— Torej se vendar le nisem zmo- til? — zagrmil poglavar. — Ha, sa- ma se potepata ponoči okrog, jaz pa mislim, da spita. — Dany, to mi boš

Lojze Zupanc:

Vrag v sodu

(Belokrajnska)

(Nadaljevanje in konec)

Doma je ženi povedal, da je po Kolpi priplaval sod, v katerem je zabiti sam vrag. Dejal je, da je sod potegnil na suho. In ni pozabil povedati radovedni žensčuri tudi o čudežni ribiški mreži.

Ampak žena otoškega ribiča je bila zgnetenjena iz drugega testa kakor njen strahopetni mož. Ko je zvedela, da zna vrag čarati in da obljublja tistemu, ki bi ga izpustil iz sode, bogato nagrado, je pohitela na breg Kolpe. Prisopihala je do sode in zakričala:

"Hej, vrag! Izpustim te iz sode, če mi izpolniš tri želje. Mojemu možu si dejal, da znaš čarati. Zdej čaraj, potlej te bom izpustila iz sode."

"Vse bom storil, kar želiš!" je zakajval vrag v sodu. "Povej mi, kakšna je tvoja prva želja, izpolnil ti jo bom."

Ženska, ki bi se rada takoj pričela, že zna vrag zares čarati, je zapovedala:

"Pričaraj, da se bo hrastov sod, v katerega si zabiti, spremenil v zlatega!"

Komaj je ženska spregovorila, že se je zgodilo: hrastov sod se je spremenil v samo suho zlato, da je ženski kar vid jemalo.

"Kakšna je druga tvoja želja?" je zdajci vprašal vrag z zasljenim glasom vrag v sodu.

Lakomnici ni bilo dovolj, da je imela že zlato sod in čudežno ribiško mrežo! Napuh jo je prevzel, da je zaželela postati graščakinja. Uprla je pretkane oči na vrh Kučarja, kjer se je belotil grad, potem pa zapovedala:

"Hej, vrag, pričaraj, da bo grad na Kučarju moj in jaz kučarska graščakinja!"

Komaj je ženska spregovorila, že se je zgodilo: vrag v sodu je pričel žužnjati nekakšne kozje molitvice, nazadnje pa je zagodrnjal:

"Grad na Kučarju je tvoj, ti si

Mladinski kotiček

grajska gospa! Pojdi v grad, na vrhu Kučarja te pričakuje že pokorna služinčad!"

Toda prevzetnici še ni bilo dovolj! Na mah se je napurila, kakor da se že v sami svili in baržunu spreha po grajskih sobanah. Rada bi odšla takoj na vrh Kučarja, toda ni se ji ljubilo hoditi. Zato je zapovedala vragu v sodu, naj ji izpolni še tretjo željo.

"Zdej mi pričaraj še konja vranca, da ga pojezdim v svoj grad na Kučarju!"

Komaj je lakomnica spregovorila, že se je zgodilo: poleg nje je iz tal zrastel prekrasen črn jahaneec, ki je hrzal in kopal z nemirnimi nogami v tla.

Vrag v sodu je poprosil z milim glasom: "Zdej sem ti izpolnil vse tri želje! Izpusti me iz sode, kakor si mi obljubila!"

Ženska je pograbila čep in ga izpulila iz vehe. — — —

Oj, da bi tega nikoli ne storila! Kajti vrag bi ne bil ves vragolast, če bi se še tisti čas ne maščeval za svoje ujetništvo v sodu. Zaklel je, da se je zabliskalo za Kučarjem, pograbil zlato sod in ga treščil v kučarski grad, da se je le-ta sesul v razvaline, pobral z zemlje čudežno ribiško mrežo, ujel vanjo žensko, si jo oprtil na smrdljivo grbo, skočil z lakomnico v mrežo na čilega jahaneca in odpeketal v peklo s takšno vražjo naglico, da je bobnelo po vsej Beli Krajini.

Tako se je vrag maščeval, tako so se želje lakomne in napuhnjene žene otoškega ribiča razblinile v nič! Grad na Kučarju je izginil, le kamenje grajskih zidov je še danes raztreseno med vinikami kučarskega trtja. — — —

Zvedeli so Belokrajinci, da je vrgel vrag zlato sod na vrh Kučarja, pa so pričeli kopati po gori, da bi našli zaklad. Še dandanes se primeri, da se ta ali oni sanjač napoti na Kučar in koplje in koplje, misleč,

da bo našel zlato sod. Toda doslej se to še nikomur ni posrečilo.

Tudi čudežne mreže ni! In vsi ribiči ob Kolpi lovijo ribe v mreže, ki jih sami spleto. Nikdar pa ni ribji lov v oKlpi tako bogat, kakor je bil takrat, ko je otoški ribič vrgel v vodo čudežno vražjo mrežo.

Kdor ne verjame, da je res tako, naj gre na Otok pod Kučarjem in vpraša Belokrajince, kam so zapravili čudežno mrežo. Dobil jih bo po grbi in še ga bodo Otočani nagnali v dir, da jo bo pobiral iz Bele Krajine ko sam hudir!

(“Zvonček”)

Dragotin Kette:

OSEL IN PETELIN

Na plotu stoji petelinček in poje lepo in poje glasno. In hvalijo njega občutke vse cibke in čopke in putke: Koko, kododajsk, koko!

To sliši pa sivček osliček in glavo privzdigne od tal: Viž, da bi ti kukurikal, vse cibke ki k sebi priklial, peteha v koš bi dejal...

Pa kaj vam je storil osliček? I no, kukurienil tako, da putke je splašil v dvorišču, a mož mu je dal po hrbišču dve gorki in dve za uho.

Kamele so za saharško puščavo neprecenljive vrednosti

DRUG DRUGEGA STA SE BALA

Naši stari ljudje nam še zmeraj radi pripovedujejo o prikaznih, ki so se pojavljale nekaj ponoči med enajsto in dvanajsto uro. Slikajo jih kot sence brez glave ali pa so jih izdajali "spomini" s kakim posebnim ropotanjem. Kakšni so ti strahovi danes, nam spričuje sledeča dogodbica. Nekje na Gorenjskem — imena seveda ne povemo — so pokopali gospodarja. V hiši je zavladala praznота kakor povesod, kadar odnesejo mrliča. V sobi, kjer je ležal na mrtvaškem odru, ni hotel prvo noč po pogrebu nihče ostati. Pa se je opogumil hlapec ter se ponudil za varuha. Domači so mu postljali pri peči ter se umaknili v stransko sobico. Fanta ni bilo strah; mikalo pa ga je k sosedu, od koder se je oglašalo petje. Ker so bila vrata zaklenjena, jo je pobrisal skozi okno. Bolehno mater je začelo ponoči mrziti. V nadi, da leži v družinski sobi hlapec, je vstala in šla v hišo, da bi se ogrela na gorki peči. Na klop se seveda ni ozrla. Legla je tako, da je gledala proti oknu, kjer se je kmalu nato pojavila senca in zlezla v sobo. Prestrašena ženica je hotela zakričati, a ni mogla spregovoriti. — Hlapec, ki se je tedaj ves premraženo vrnil z vasovanja, se je hitro sezul ter se pognal na peč, kjer je v temi otipal mrzlo nogo. "Oče so nekaj ležali na peči..." ga je spreletela groza. Fant je krik-

nil od strahu in plašno odskočil. Gospodinja ga je spoznala ter ga robato oštela. Hlapec ji ni zameril; groze, ki jo je občutil ob dozdevnem dotiku mrtvega gospodarja, pa pravi, da ne bo nikdar pozabil.

Albina Zakrajšek:

SIN O MATERI

Kako so dolge noči, ko spanca ni na oči! Kako so kratke noči, ko v sanjah pri meni si ti!

Ob moji postelji bediš in me učiš: Od jutranje zarje do noči — v Gospoda zaupaj! On ptice pod nehom živi, nikdar ne obupaj!

Kako kratke, lepe so noči, ko mati v sanjah pri meni bediš in me učiš: trpeti — živeti!

Gustav Strniša:

SINICA

Sneg po našem parku raja, v mrzlem pišu se vrti, draži vrabee, jim nagaja, vsepovsod jih prepodi.

MalaZlatka kliče ptičko, ki na oknu pela je, drobno, ljubljeno siničko, kam že odletela je?

Ji v slovo je pela ptička: "Ti si srečna med ljudmi, jaz le bedna sem sinička, ki človeka se boji.

Tebe ljubi dobra mama, zate noč in dan skrbi, jaz pa sem sirota sama, kruha ni, ljubezni ni!"

Sneg po našem parku raja nad siničko, mrtva spi, zmzrnila je sredi gaja, divja burja piska ji.

drago plačal, — gorje ti, ti pravim, če si storil moji hčerki kaj žalega!

— Oče, vse ti bom raztolmačila, — odvrne Lalinka neustrašeno, — sedaj ne gre za to, če mi je Dany storil kaj žalega, sedaj moramo poskrbeti za to nesrečnico!

Poglej, to damo sva našla v valovih Neve, — ona potrebuje naše pomoči, oče dovoli da jo odneseva v hišo!

— To je pa res čuden lov, — reče kapetan malo mirneje, — odlično oblečena dama? — Dajta, da pogledam!

Poglavar se je sklonil k rešeni deklici, ko pa se je čez nekaj časa zopet vzravnal, je dejal:

— Mrtva še ni, toda komaj sem še slišal, da ji bije srce, — hitro jo odnesita v hišo in jo položita v posteljo, — storili bomo vse, da bi neznanu damo zopet obudili in jo rešili.

— Odnegli so rešeno ženo v Lalinkino posteljo, potem pa so poklicali staro ciganko, ki je znala zdraviti mnoge boleznin in je že marsikoga ozdravila.

Starka je ukazala, naj krepko drgnejo telo nesrečnice, da bi se kri začela zopet pretakati po žilah.

Moški odidejo iz sobe. Pri postelji ostanejo štiri ciganke, čez kakšne četrt ure pa odpre mlada deklica vrata in veselo vzklikne:

— Rešena je, — živi! — Pridi, oče, Dany — odprla je oči — ona gleda!

Ko so cigani stopili v sobo, je rešena neznanica sedela v postelji in gledala okrog sebe.

— Ne bojte se, — reče poveljnik ciganov, ki se je imenoval Nikita, — nahajate se sicer med cigani, toda mi vam ne bomo storili ničesar žalega, — rešili smo vam življenje!

— Zakaj me niste pustili, da bi umrla, — vzklikne rešena žena, pri teh besedah pa so ji solze zalile oči,

smrt bi bila zame sreča, prinesla bi mi življenje, sedaj pa moram zopet živeti, — zopet bom morala prenašati težko breme življenja. Oh, dobri ljudje, ne morem se vam zahvaliti za rešitev, kakor bi to prav za prav morala!

— Zdi se mi, da je silno nesrečna! — zašepče Lalinka svojemu zaročencu. — Dany, ali je res mogoče, da bi moglo biti življenje breme, katerega bi se človek rad znebil?

— Mogoče je, — odvrne mladi cigan tiho, — mar bi ti živela če bi jaz umrl?

— Ne, ne, — vzklikne Lalinka in se strese. — Dany, če bi ne imela več tebe, — bi umrla tudi jaz!

— Vidiš torej, — nadaljuje mladi cigan, — tudi to nesrečnico je moralo nekaj strašnega udariti, — morda je tudi ona imela koga, ki ga je ljubila, katerega pa so ji ugrabili!

— Oh, sedaj se mi še bolj smili kakor prej!

— Kako se počutite? — vpraša stara ciganka, ko je stopila k postelji, na kateri je ležala bolnica.

— Zebe me, — odvrne rešena. — To sem tudi pričakovala, — odvrne starka, — pijte hitro iz te steklenice; zagotavljam vam, da vam bo takoj toplo!

Rešena vzame majhno stekleničico, katero ji je ponudila starka in jo prinese k svojim ustnicam.

Zdajci pa se premisli in vpraša pridušeno:

— Strup?

— Nesrečnica, — vzklikne stara ciganka, — zakaj naj bi te zastrupili? Kako moreš tako izpraševati? — Morda vas je najela carica!

Te besede so nepopisno vplivale na cigane. Sedaj vsaj malo, četudi nejasno spoznali skrivnost, ki je ležala kakor žejna pijavka nad usodo te nesrečne žene.

Nesrečnica torej misli, da jo preganja carica, da preži Katarina na njeno glavo?

To je potrdilo cigane v njih domnevi, da je to neka odlična dama, ki je v zvezi s carskim dvorom.

— Umirite se, nebojte se! — reče poglavar ciganov s pokroviteljskim glasom, carica vas tukaj ne more preganjati, če pa bi to le storila, bi vas mi cigani rešili!

Kajti vas je prinesla reka, ciganom pa je svet tisti, katerega so jim izročili valovi!

Neka stara bajka pripoveduje, da je Bog poslal prvemu možu po valovih Volge prvo ženo! Obupan je stal prvi človek na obali, čutil je, da ne bo brez žene nikdar srečen in gledal, sveti valovi reke Volge so nenadoma vrglo na obalo k njegovim nogam prekrasno belo ženo.

Bila je naga in lepa, — prvi človek jo ves srečen vzdigne in jo odnese globoko v gozd.

Tako je prvi cigan našel prvo ciganko.

Od takrat so vse žene in deklice, ki jih prinašajo valovi svete, — vsaj nam ciganom so svete!

Toda povejte mi, kako se imenujete?

— Pusti jo, — reče stara ciganka, — naj najprej izprazne to stekleničico, to ji bo prijalo, potem se pa lahko z njo pogovarjaš.

Rešena žena izprazne sedaj stekleničico brez skrbi.

Hvaležno pogleda staro ciganko, potem pa zapre svoje oči in majhna uteca.

— Sedaj bo spala do jutra, — reče stara ciganka in se zadovoljno nasmehe, — to spanje pa jo bo bolj okrepčalo, kakor vsa zdravila na tem svetu.

Ob njeni postelji je sedela Lalinka, poleg nje pa so bili njen oče, starka. — Samo Lalinka naj ostane — njena babica in Dany.

Prepričana sem sicer, da se nesrečnica ponoči ne bo zbudila, kljub temu pa je boljše, da ostane kdo pri njej.

Po teh besedah so vsi odšli iz sobe. Dany seveda ni odšel prej, dokler ni svoje lepe in mlade ljubice toplo poljubil.

Ko se áenaslednjega dne zdanilo, so cigani prišli zopet v sobo.

Neva se je med tem časom popolnoma pomirila, nebo je bilo jasno, niti najmanjšega oblaka ni bilo na njem.

Lalinka je sedela ob postelji nesrečne žene, ki je še vedno trdno spala.

— Lalinka, ali je govorila kaj s teboj? — vpraša stara ciganka svojo lepo vnučkinjo.

— Z mano ni spregovorila niti besedice, — odvrne deklica, — pogovarjala pa se je s samo seboj.

— Ah, govorila je v sanjah, — Lalinka, si-li razumela, kar je govorila? Ali bi mogla ponoviti njene besede?

— Govorila je vedno eno in isto, — odvrne Lalinka. — Vedno je ponavljala ime Potemkin, toda vsaki-krat ga je izgovorila na drugačen način, tako da ne vem, če tega človeka ljubi ali sovraži!

Vedno so šepetale njene ustnice to ime.

Zdej ga je obupno klicala, zdej so njene ustnice zopet sladko in nežno šepetale, zdej je jokala in se pri tem strahovito smejala!

Poglavar ciganov se zamislil. — Potemkin? — spregovoril nasposled Nikita. — Saj to je lepi caričin miljenec! Hm, če se ne motim, mi je sedaj vsejasno.

Čez dobro uro se je rešena žena zbudila.

Ob njeni postelji je sedela Lalinka, poleg nje pa so bili njen oče, starka. — Samo Lalinka naj ostane — njena babica in Dany.

Naši bistroumni čitalci so že zdavnaj uganili, da je bila rešena žena nesrečna Elizabeta Voroneva.

— Lalinka, hitro, — priprav mi čaj, — ukaže stara ciganka svoji vnučkinji. — Dokler pa naša bolnica ne bo popila tega čaja, naj nihče ne spregovori z njo niti besedice!

— Kje semž — zašepče rešena in se z nezaupanjem ozira po sobi.

Opazovala je bradatega Nikito in njegovo staro mater, — sedaj pa je zopet pogleda odkritosrčni obraz mladega Danyja in lepo mlado Lalinko.

— Kaj se je zgodilo z menoj. Mar nisem več v Petro-pavlovski trdnjavi? — Klarisa, — kje je Klarisa? Oh, sedaj mi je jasno vse!

Gorje mi! — Potemkina so mi ugrabili, — Aleksander — Aleksander — Aleksander — ljubljeni moj — edini moj!

Solze so nesrečni Elizabeti Voroncov zalile oči in revica pritisne svoj obraz na mehke blazine.

Poglavar Nikita povesi glavo. Lalinka se je vrnila s čajem, pokleknila je k Elizabetini postelji in ji ponudila čaj.

Bolnica je bila toplo tekočino v dolgih, žejnih požirkih.

Njen blede obraz je postal zopet rožnatordeč, pa tudi njene oči so se zopet zasvetile.

— Nikita, sedaj govoriš lahko z njo, — zašepče stara ciganka svojemu bradatemu simu.

— Neznanka, — reče poglavar ciganov in stopi k Elizabetini postelji, — nismo radovedni, če pa hočeš, nam povej, kako se imenuješ.

— Ime mi je Elizabeta.

— Kako pa si prispela v Nevo? — Na carično povelje so me prijeli, čepvar nisem ničesar zakrivila. Vrgli so me v vodno celico Petro-pavlovske trdnjave, kjer sem našla še neko drugo jetnico.

(Nadaljevanje prihodnjé)